

Fredagen den 28 april

Kl. 09.00–11.29

§ 1 Aktuell debatt om attentatet i Stockholm

*Aktuell debatt om
attentatet i Stockholm*

Anf. 1 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Hotet från islamistisk extremism är på intet sätt nytt. Sedan flera år tillbaka har säkerhetspolisen pekat ut just den islamistiska extremismen som det största säkerhetshotet för svensk del. Innan den hotbil- den bekräftades av säkerhetspolisen som aktuell varnade Sverigedemokra- terna för att kravlös politik på flera områden skulle kunna leda till just ett reellt hot från islamistisk extremism.

Först skrattade de andra partierna åt våra varningar. Sedan kallade samtliga partier oss för en massa klandervärda saker. Sedan kom det första islamistiskt motiverade terrorattentatet i Stockholm den 11 december 2010. Sedan dess har utvecklingen gått fort. Händelser i Syrien och Irak och Islamiska statens framfart har motiverat vilande islamister runt om i Europa att radikaliseras i sina handlingar.

Sverige som har haft Europas kanske mest kravlösa politik för att stävja en okontrollerad migration och samtidigt har haft en aktiv politik som främjat miljöer där extremism har kunnat frodas kom inte förvånande att sticka ut när människor från Europa började resa till Syrien och Irak för att ansluta till terrorkriget. Med flest terrorresenärer sett till antalet invånare har Sverige dessutom haft gränsen vidöppen för de terrorresande som valt att komma tillbaka till Sverige. I dag lever över 150 av dem i vårt land, och säkerhetsläget är utmanat till den yttersta bristningsgränsen.

Att säkerhetsläget är utmanat har vi tyvärr fått uppleva än en gång, den 7 april på Drottninggatan. Det blev för vissa ett uppvaknande om att hotet är på riktigt. För andra av oss blev det ett förväntat nederlag i kampen mot det islamistiska terrorkriget.

Herr talman! Jag hoppas att denna debatt inte enbart ska belysa den politiska skuldfrågan och ansvarsfrågan utan även ge en möjlighet att lyssna och försöka utveckla den egna politiska ståndpunkten så att vi till- sammans kan bli klokare och finna en mer hållbar väg, framåt för vårt land.

Anf. 2 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Fredagen den 7 april hände det som vi har fruktat och som vi har tvingats förbereda oss på. Det som har drabbat Köpenhamn, Paris och Berlin drabbade nu även Stockholm.

I dag på morgonen har vi mötts av det fasansfulla beskedet att terrorn har skördat ännu ett dödoffer. Våra tankar är med offren och deras anhöriga i denna svåra stund.

Men mitt i all bedrövelse och all sorg fylls ändå mitt hjärta av stolthet. Det är stolthet över hur stockholmarna och hela Sverige reagerade på dessa fasansfulla händelser. Polis, räddningstjänst, sjukvård, ordningsvakter och många fler mötte denna situation med lugn och med fasthet. Att Sverige fungerar, att samhället stod pall är till stor del deras förtjänst.

Vi har tillsammans visat terrorismen att vi även om vi i stunden känner rädsla och fruktan inte viker ned oss för de känslorna. Vi låter inte skräck och förtvivlan styra över våra liv.

I stället för att ge efter för det fasansfulla tog stockholmarna fram det finaste i sig. Hassan som satt och fikade med en vän på Drottninggatan sprang ut för att hjälpa de sårade. I radion fick han frågan varför. Han svarade: "Man är ju mänsklig. Man kan inte bara stoppa huvudet i sanden. Vi är alla ansvariga för varandra i ett samhälle."

Hassan var långt ifrån ensam om att tänka på det sättet. På fredagskvällen öppnade stockholmarna sina hem för dem som blivit strandsatta efter attentatet. Elin vid Sankt Eriksplan erbjöd bullar, bäddsoffa och sällskap. Anders på Odenplan välkomnade folk på middag. Echling på Södermalm gick och handlade så att det skulle finnas något att äta för dem som sökte sig till henne.

Elin, Anders och Echling var bara några av alla dem som visade att öppenhet och medmänsklighet är starkare än våld och terror. Det visade också de som ställde upp och skjutsade folk tvärs över staden, de som delade ut frukt och mat till våra hungriga poliser och förstås även alla de som bara ringde eller skickade ett sms: "Hej! Hur mår du? Kan jag hjälpa dig med något?"

Herr talman! Sverige är ett fantastiskt land. Stockholm är en fantastisk stad. Och solidaritet är en fantastisk mänsklig egenskap.

Vi kan inte skydda oss mot allt. Men vi ska göra allt vi kan för att skydda oss. Det har varit regeringens maxim sedan dag ett. Vi har kriminaliserat terrorresor. Vi har försvårat missbruk av svenska pass. Vi har kriminaliserat försök, förberedelse och stämpling till grovt vapenbrott. Vi skärper straffen för explosivvaror och handgranater. Vi har gett fler myndigheter i uppdrag att arbeta förebyggande mot våldsbejakande extremism och terror. Vi stärker Säkerhetspolisens budget med över 600 miljoner de närmaste åren. Vi vill införa hemlig dataavläsning, så att de hemliga tvångsmedlen kan användas mot dem som använder krypterade plattformar som Viber, Skype eller Telegram för sin kommunikation. Vi har också föreslagit att det från och med den 1 juli i år ska bli möjligt för insatsstyrkorna i Sverige och andra EU-stater att hjälpa varandra över gränserna vid ett terrorattentat.

I december 2015 slöts en bred blocköverskridande överenskommelse för åtgärder mot terrorism. Flera av åtgärderna som vi har gått fram med är direkta resultat av samarbetet mellan regeringen och den borgerliga oppositionen.

Herr talman! Jag tror att det är en styrka för Sverige att vi står enade mot terrorismen. Jag vill ta tillfället i akt att här i kammaren tacka Mode-

raterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna för att ni har bidragit till att göra Sverige säkrare och satt nationen framför det egna partiet.

Nu fortsätter de blocköverskridande samtalen om hur vi ska förebygga, försvåra och förhindra för terrorismen framgent.

Herr talman! Det finns mycket att lära av allvarliga händelser och hur de hanterats. Hanteringen av terrordådet på Drottninggatan ska noggrant analyseras. Regeringen kommer därför att ge Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att analysera hur den samlade hanteringen av det initiala händelseförloppet inverkade på samhället. MSB ska också dra slutsatser som kan vara adekvata för att samhället i framtiden ska kunna hantera eventuellt större händelser eller om flera händelser sker samtidigt.

I uppdraget ska också ingå att beskriva hur den information som spreds i samband med terrordådet påverkade hanteringen av händelsen. Det är i det sammanhanget av intresse att få belyst hur hanteringen påverkades av obekräftade uppgifter och rykten som spreds i anslutning till händelsen. Det är intressant för att vi ska kunna dra slutsatser inför framtiden av betydelsen av informationsförmedling vid allvarliga händelser.

Herr talman! Trygghet och frihet är inte varandras motsatser, vilket ibland påstås i debatten. Det förhåller sig precis tvärtom. Trygghet och frihet förutsätter varandra. Frihet utan trygghet är precis lika lite värt som trygghet utan frihet. Varje åtgärd vi vidtar vidtar vi för att värna tryggheten, friheten och öppenheten.

Demokratin har många gånger utmanats av våld och terror. Men varje gång har demokratin segrat. Och demokratin kommer att segra den här gången också, herr talman.

(Applåder)

Anf. 3 BEATRICE ASK (M):

Herr talman och åhörare! Lena, 69 år, från Ljungskile var på besök i Stockholm. En 31-årig kvinna från Belgien var här över helgen och hälsade på väninnor. En 41-årig man, strategisk chef på Spotify och pappa till två pojkar, var där. En glad 11-åring som precis hade talat med sin mamma i mobilen för att de skulle mötas vid tunnelbanan var också där. De mördades när lastbilen löpte amok på gågatan i rusningstid.

15 skadades, varav 10 fick stanna för sjukhusvård – vi har precis fått veta att ytterligare en person har avlidit – och det var tusentals skakade och förtvylade människor.

Så eländiga, så fruktansvärda och så meningslösa är attentat och terroristdåd. Det finns inga ursäkter. Samhället måste vara obevekligt och starkt i sitt agerande för att stoppa extremistiskt våld. Det är de oskyldiga människorna som är terroristernas måltavla. Det är vårt öppna, fria och demokratiska samhälle de hatar.

Herr talman! Det är bra att vi har den här aktuella debatten i dag. Vi har alla skäl att redovisa hur vi ser på bekämpningen av terrorism och vad som ska göras framöver med anledning av det som har hänt.

Men innan det: Terroristbekämpning är ingenting nytt, och det är inte enbart en nationell fråga. Uppgiften är svår, och den förändras över tid, därför att arbetet också måste vara målmedvetet och långsiktigt.

Jag kan upplysa Sverigedemokraterna om att Sverige drog slutsatser av ockupationen av västtyska ambassaden redan 1975 och har återkommande i riksdagen och på den internationella nivån genom åren satt frågorna högt på dagordningen, och så måste det vara. Den överenskommelse om terroristbekämpning som flertalet partier gjorde 2015 har också följts upp och följs upp. De samtal som nu pågår är ett led i det arbetet, och vi har mer att göra.

Jag vill ta upp strafflagstiftningen som exempel. Den är lite av ett lapp-täcke. Det är också skälet till den översyn av den straffrättsliga lagstiftningen på terrorismområdet som pågår.

Vi moderater tycker att den författningstekniska översynen är bra och nödvändig, men vi anser också att det behöver göras skärpningar när det gäller straffen för bland annat rekrytering och finansiering av terrorism. Där är nivåerna alldeles för låga.

Eftersom det här är en aktuell debatt om händelserna på Drottninggatan vill jag anknyta något till den händelsen. Det gäller säkerheten på allmän plats och informationen till allmänheten. Det allmänna intrycket är att de som kom till platsen var snabba och gjorde ett fantastiskt arbete. Tack för det!

Information blev det snabbt väldigt mycket av, men vi vet också att rykten kom igång och skapade förvirring. Kränkande bilder på skadade skickades ut över internet.

Vid alla händelser av det här slaget krävs uppföljning och utvärdering så att vi lär för framtiden. Norrmännen var väldigt snabba med det efter händelserna i Oslo och på Utøya. Hade jag inte hört att regeringen nu avser att sätta igång ett arbete hade jag föreslagit det i dag.

Frågor som rör tillgången på poliser, deras utrustning, samordningen mellan och säkerheten för blåljuspersonal är sådant som måste tas på allvar. Det finns möjligheter till förbättringar.

En annan nästan uppenbar fråga är polisens möjligheter till kameraövervakning på strategiskt viktiga platser. Vi har alla förstått och sett vilken betydelse kamerabilderna från tunnelbanan hade för det snabba gripandet av den misstänkte för dådet på Drottninggatan.

Här i riksdagen har vi också nyligen beslutat om ett tillkännagivande till regeringen om möjlighet till ökad kameraövervakning på brottsutsatta platser. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet reserverade sig och sa nej. Man vill vänta på den sittande utredningen. Men de rapporter som vi får pekar på att den utredningen verkar vara på väg i helt motsatt riktning.

Min fråga till inrikesminister Anders Ygeman är om vi inte måste säkerställa bättre möjligheter för polisen att kunna använda kameraövervakning på brottsutsatta platser.

För att kunna förebygga terrordåd är också säkerhetspolisens underrättelsearbete centralt. När det gäller terrorism är det ofta fråga om gränsöverskridande kriminalitet där inspiration och terror kommer från personer och grupper över gränserna. Terrorresor och modern kommunikation gör att information från säkerhetstjänster i andra länder, men också från signalspaning, har betydelse. Vi moderater har lyft frågan tidigare, och vi gör det igen. Polisen måste få bättre tillgång till information från signalspaning även när man har börjat att misstänka ett brott.

Herr talman! Kriminaliseringen av terrorresor som vi beslutade om häromåret var nödvändig. Vi räknar med att runt 300 personer har rest från Sverige för att stödja Isil/Daish. Några har återkommit, andra har avlidit och rätt många är kvar i Irak eller Syrien. I dag är situationen sådan att Isil/Daish inte har något större intresse av tillresta utländska terroriststridande om de inte har speciell kompetens. Därför uppmanar man sympatisörer att agera på egen hand i hemländer eller i andra länder.

Återvändare och personer som radikaliserats är därför problem som vi måste hantera. Vi måste ha koll på dem som återvänder, och de ska lagföras.

Polismyndigheten har skrivit till regeringen och begärt en översyn av möjligheterna till ett mer effektivt och rättssäkert informationsutbyte mellan samverkande myndigheter. Med tanke på att det väldigt ofta är sekretessproblem i det arbetet tycker jag att det är en rimlig begäran som kräver snabb hantering.

Sverige har drabbats av terrorn med full kraft. Vi moderater har många förslag, 26 förslag i vår partimotion, som jag tror skulle vara effektiva i det här arbetet.

(Applåder)

Anf. 4 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Det har spekulerats om vilka åtgärder som kunde ha förhindrat terrorattentatet den 7 april.

Sverigedemokraterna har föreslagit att utlänningar som ska utvisas ska hållas i förvar i betydligt större utsträckning än vad som sker i dag.

Vi har också som ensamt parti föreslagit att säkerhetspolisen ska få mer resurser, bland annat för att kunna hantera den situation som regeringen välkomnat genom att släppa in 150 IS-terrorister i vårt land. Säkerhetspolisen får samtidigt en hel del information om enskilda individer som misstänks sympatisera med Islamiska staten.

Den som är misstänkt och häktad för terrordådet den 7 april hade ett utvisningsbeslut, och det hade inkommit information till säkerhetspolisen om misstänkta IS-sympatier.

I vår värld är det inte främmande att säkerhetspolisen inte bara ska ha kontroll över personer med uppenbar vilja och förmåga att begå ett terrorattentat; i vår värld är det också rimligt att säkerhetspolisen ska ha kontroll över personer som visat på någon form av indikation till säkerhetshot och samtidigt står under ett utvisningsbeslut. Men för att hantera det krävs det mer resurser till säkerhetspolisen.

Herr talman! De partier som klagade allra mest på polisens arbete med inre utlänningskontroller är de partier som i dag sitter i vår regering.

Under förra mandatperioden ansåg vår nuvarande justitieminister Morgan Johansson att polisen skulle prioritera villainbrott framför att jaga illegala invandrare

Vi har också sett att polisen under den rödgröna regeringen trappat ned på just arbetet med att hitta utlänningar som ska utvisas men som befinner sig här illegalt.

Herr talman! Sverigedemokraterna har sannolikt varit det parti som under den här mandatperioden tydligast efterfrågat ett utökat arbete med inre utlänningskontroller. Vi har ett avsnitt i vår budgetsatsning som berör just den saken.

Det är en satsning på polisen som behövs för att på ett tillfredställande sätt ge polisen bra förutsättningar att klara av ett utökat uppdrag med fler inre utlänningskontroller.

Men för tydlighetens skull ska inte arbetet med inre utlänningskontroller bli synonymt med ett preventivt arbete mot terrorism. De absolut allra flesta som ska utvisas utgör inte något hot mot rikets säkerhet. Nu föll det sig bara så att den misstänkte för terrordådet den 7 april skulle ha utvisats, och av den anledningen aktualiseras frågan i det här sammanhanget.

För att kort kommentera de förslag som regeringen presenterade under gårdagen om att polisen enklare ska kunna utföra inre utlänningskontroller vid arbetsplatser så välkomnar vi den nyvunna insikten om att prioritera arbetet med att verkställa utvisningar.

Vi vill också betona att fler förvarsplatser hos Migrationsverket och ett tydligare mandat att hålla fler utvisningsdömda i förvar skulle minska behovet av fler utlänningskontroller.

Herr talman! Vi har även varit väldigt tydliga kring frågan om lagen om särskild utlänningskontroll som vi menar är utformad på ett sådant sätt att den öppnar upp för nya hot mot rikets säkerhet.

Personer som bedöms utgöra ett hot mot rikets säkerhet, som ska utvisas med hjälp av lagen om särskild utlänningskontroll, ska givetvis inte få röra sig fritt i vårt samhälle om Sverige inte lyckas utvisa personen.

Finns det ett verkställighetshinder i ett utvisningsbeslut av en person som bedömts utgöra en risk för rikets säkerhet ska denna person hållas i förvar – inte bör, utan ska hållas i förvar.

Vår regering måste förstå att det inte finns något värde i att vara snäll mot utläningar som förklarat krig mot vårt land och vårt sätt att leva.

Det här innebär inte att vår hållning går att likställa med ett påtvingat frihetsberövande straff. Alternativet att lämna landet ska vara öppet för dessa personer, men i vårt land ska vistelse i frihet inte längre vara ett alternativ. Det här har Anders Ygeman bedömt vara likställt med att sända personer till en säker död, vilket är ett ärligt eller medvetet missförstånd.

Herr talman! Vi vill inte tvinga någon att utvisas till ett land där personen riskerar dödsstraff, punkt. Det vi vill är att se till att terrorister inte ska gå fritt på våra gator. Så långt sträcker sig Sveriges åtagande enligt vårt förslag. Vill personen i fråga återvända till ett land där personens liv äventyras ska det inte vara Sveriges sak att vare sig främja eller förhindra det. Vårt ansvar ska endast sträcka sig till att begränsa rörelsefriheten för dem som enligt lag inte ska få vistas i vårt land för att de utgör ett hot mot landets säkerhet.

I mitt nästa anförande kommer jag att presentera en rad förslag som Sverigedemokraterna arbetat för i kampen mot terrorism men som röstats ned av er andra partier.

Herr talman! Det parti som tidigast varnade för islamistisk extremism och som föreslagit mest repressiva och verkningsfulla åtgärder för att förhindra terrorattentat är också det parti som inte bjudits in till regeringens överläggningar om nya terrorlagar. Ingen från regeringen har ens kontaktat oss med frågor kring de skäl som regeringen anger till att vi inte bjudits in. Av det jag hört låter det mest som medvetna missförstånd för att ha en ursäkt att slippa.

Herr talman! Vi befäradar att vår frånvaro i samtal kring ny lagstiftning riskerar att leda till fortsatta luckor i lagstiftningen vilka gör oss fortsatt sårbara för nya attentat. Vill man på riktigt motverka terrorism är ett gott råd att lyssna till det parti som varit mest klarsynt kring hotet från islamistisk extremism och vilka åtgärder som krävs för att bemöta just det hotet.

Anf. 5 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP):

Herr talman! Fredagen den 7 april, för tre veckor sedan i dag, strax före klockan tre på eftermiddagen stal en person en lastbil och påbörjade en vansinnesfärd på Drottninggatan här i Stockholm. Fem människor lever inte längre, och flera andra har skador för livet. Det är en oerhörd tragedi för de drabbade, för anhöriga, för dem som tvingades bevittna det, för oss stockholmare och för Sverige. Som så många andra ringde jag mina anhöriga för att försäkra mig om att de inte befann sig i centrala Stockholm. Jag sänder i dag en tanke till alla de personer som aldrig fick tag på sina nära och kära.

Vi har sett liknande attentat på andra platser i Europa. Vi har vetat att något kunde hända även här. Trots det går det inte att vaccinera sig mot den rädsla och chock som terrorn skapar när den slår till.

Samtidigt såg vi med vilken beslutsamhet samhället mycket snabbt slöt upp och agerade, trots rädslan. 3 minuter efter det första larmet inledde polisen det som kallas en särskild händelse. Det tog 5 minuter för den första polispatrullen att komma till platsen. Det tog 6 minuter innan ambulanspersonalen var där. Efter 16 minuter hade Stockholmsregionen satt igång sin krissamordning med 37 olika aktörer. Och bara 2 minuter därefter var den nationella insatsstyrkan på platsen för attentatet.

Det här visar att polisen och samhället var förberedda. Jag är personligen mycket imponerad av den organisation som sattes igång. Jag vill rikta ett stort tack till polis, räddningstjänst och ambulanspersonal för deras insatser. Med fara för sina egna liv sprang de emot det hot som andra flydde ifrån.

Herr talman! Många hjältar finns också bland stockholmarna. Civila hjälpte skadade. Människor öppnade sina hem för varandra, organiserade olika hjälpinsatser och tog hand om strandsatta barn. Stockholmarna ställde upp för varandra och visade snabbt tillit där terroristerna ville skapa misstro mellan människor.

Herr talman! Terroristernas mål är att ingjuta rädsla. I den rädslan vill de att vi ska vända oss mot varandra och skapa spänningar och hat mellan människor med olika religioner och olika etniciteter. Men Stockholm svarade med kärlek.

Det är nu vårt ansvar som politiker att fortsätta arbetet med att ta fram åtgärder för att förebygga, förhindra och försvåra framtida terroråd. Jag vill tacka för de mycket konstruktiva samtal som regeringspartierna fortsätter att ha ihop med de fyra borgerliga partierna. Jag ser att vi har goda förutsättningar att fortsätta utveckla Sveriges motståndskraft mot terrorism, på samma sätt som vi gjort sedan 2015, då vi kom överens om ett antal konkreta åtgärder och regeringen antog den svenska strategin mot terrorism.

Miljöpartiets roll i samtalen är att presentera konkreta förslag som rent faktiskt kan ha betydelse för att förebygga och förhindra terrorism, förslag

som är riktade dit där de behövs och inte svartmålar stora grupper av människor. I allt vi gör är det centralt att vi lever upp till rättsstatens principer, internationella konventioner och mänskliga rättigheter, inklusive skyddet för den personliga integriteten.

Herr talman! Det är demokratin, människor och mänskliga rättigheter som vi är satta att försvara mot dem som hatar det öppna och demokratiska samhället, mot terroristerna som vill ha slutenhet och misstro mellan människor. Stockholm har visat att vi inte backar för terroristerna. Regeringen och de fyra borgerliga partierna har visat beslutsamhet i att gemensamt fortsätta arbetet för att värna det demokratiska samhället mot hat.
(Applåder)

Anf. 6 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! Den världsberömda superstjärnan och vetenskapsmannen Albert Einstein lär ha sagt att man ska förenkla så mycket som möjligt men inte mer. Många förenklar alldeles för mycket när de för debatt om hur vi bäst bekämpar terrorismen. Andra krånglar till det alldeles i onödan. I grund och botten är terrorism som vilken annan kriminalitet som helst, om än oerhört allvarlig. Jag bryr mig ärligt talat inte om vilka motiv terroristerna anser sig ha, vilka gudars vilja de anser sig bejaka och vad de har för märkliga idéer om tingens tillstånd. De är galna mördare och ska betraktas som sådana. Precis som för annan kriminalitet ska vi göra det så svårt som möjligt att begå terrorbrott, men detta naturligtvis utan att tumma på de principer som inte bara har byggt våra samhällen starka utan också är det som terroristerna helst av allt vill ta ifrån oss.

Jag läste en av de många kloka kommentarer som följde av det gudlösa, fega och hänsynslösa terrordådet den 7 april. Jag tror att det var Johan Hakelius som skrev någonting i stil med att samhällets mångfald, öppenheten, att saker och ting sker decentraliserat och inte styrs av en enda kraft, är något som den med dragningskraft åt det totalitära ser som en svaghet men som i själva verket är en styrka.

Under hashtaggen #openstockholm kunde främlingar hjälpa varandra med praktiska saker, helt utan statlig inblandning och utan någon annan drivkraft än en ärlig välvilja mot medmänniskorna.

Ibland verkar folk förväxla idén om det starka samhället med idén om den starka staten. Det är väl där många går snett. Det samhälle som byggs underifrån av en stor och bred mångfald av folk och företag är så enormt mycket starkare och tryggare än det som låter staten försöka styra överallt.

I en annan artikel kunde man läsa om högerextremisternas frustration över människornas reaktioner på dådet. Man hade hoppats på hat, på att svensken nu skulle gå man ur huse och sluta upp bakom jag vet inte riktigt vad – det som dessa människor verkar tycka är det rätta och riktiga.

I stället lät vi vår sorg blomma ut. Vi mötte varandras blickar och kände samförstånd och sympati i denna svåra stund, gammal och ung, kort och lång, ljus och mörk. Det är i stunder som dessa som vårt samhälle provtrycks. Det är vår plikt och vårt ansvar inte minst mot dem som drabbas att vi lär oss vad vi kan av dessa hemska händelser och att vi tydligt identifierar vad som fungerade bra och vad som måste göras bättre.

Polisen, både den öppna polisen och säkerhetspolisen, förtjänar en stor eloge för sina insatser. Jag är så imponerad av hur snabbt så många poliser

kunde vara på plats och hur man trots en kaosartad stämning lyckades etablera något slags känsla av kontroll mitt i allt detta vansinniga. Tack för ert fina arbete!

Jag vill också vända mig till regeringen, som hanterade detta på ett efter omständigheterna bra sätt. Alla som känner mig och min politiska gärning vet att jag har stora problem med väldigt mycket av Socialdemokraternas politik. Jag tycker att statsministern sällan visar prov på det ledarskap som behövs och att vi måste få en ny alliansregering efter nästa val. Men i denna stund vill jag till både inrikesministern och statsministern rikta ett uppriktigt och hjärtinnerligt tack. Ni gjorde en svår stund för hela svenska folket mindre svår med resolut agerande och stabila informationsinsatser.

Jag önskar att politiken kunde handla mer om det goda politiska ledarskapet. Det är en hotad konst som utmanas av populism och hatmångleri. Det politiska ledarskapets absoluta nollpunkt är att försöka ta kortsiktiga poäng på att exploatera människors rädsla och att odla hat och misstro. Jag hoppas och tror att det är en övergående trend som kommer att upphöra i takt med mänsklighetens utveckling. Jag hoppas att det går fort, för det går nu åt fel håll.

Mellan det goda ledarskapet och hatmånglarna finns det de som tror, eller låtsas tro, att det finns enkla lösningar mot terrorism eller andra grova brott, att det skulle finnas någon quick fix. Det skulle bara vara att ösa på med mer repression, fler poliser eller tekniska prylar. Tror man det är man ärligt talat inte mogen för uppgiften att leda arbetet att bygga upp det trygga samhället.

Först och främst måste vi ha en rättspolitik som håller ihop. Vi måste säkra hela rättskedjans funktion från prevention, såväl praktisk som social, till kriminalvård med utslussning och uppföljning. Sedan är det allting däremellan, som poliser med rimliga arbetsvillkor, kompetent civilpersonal som bidrar med expertkunskap och avlastar, kompetenta åklagare och rättvisa domstolar.

Det handlar också om att ha ett samhälle som hänger ihop där alla som bor i vårt land känner att det finns möjlighet att det om man är villig att jobba hårt finns möjlighet att jobba sig till det man drömmer om. Det handlar om att man tillåts lyckas och misslyckas, att det är okej att försöka och okej att ge upp ibland. Det handlar om att se varandra med en gnutta mer välvilja än missunnsamhet och att kunna glädjas åt andras framgång utan att vara avundsjuk.

Jag tror att nyckeln är att vi alla känner att samhället och livet också är för mig, att vi är en del i allt detta och att vi får vara med. Vi kan och får delta i samhällslivet om vi vill. Vi kan få ett jobb, komma in på en utbildning eller börja bygga upp ett liv, ett värdefullt liv. Vi kan kanske bilda familj, se en liten kille eller tjej växa upp och göra precis tvärtom allt det vi försöker att få dem att göra men ändå göra oss oändligt stolta.

Det är tyvärr inte verkligheten i dag. Tudelningen skär hårt genom Sverige. Då talar jag inte om något slags ansträngd klassteori från förrförra århundradet utan om hur murar byggs upp mot dem som står utanför arbets- och bostadsmarknaderna och hur den som är studiebegåvad hindras från att utveckla sin talang för att skolmiljön inte fungerar eller för att sociala normer i en hederskontext sätter käppar i hjulen. Det handlar om hur

föräldrars utanförskap skapar sociala hinder och hur kriminalitet å ena sidan skapar otrygghet och å andra sidan erbjuder möjlighet att tjäna snabba pengar för den som är beredd att ta det steget.

Herr talman! Vi behöver en bra politik för jobb och företagande för att bygga det trygga samhället och för att kunna möta inre och yttre hot.
(Applåder)

Anf. 7 LINDA SNECKER (V):

Herr talman! För tre veckor sedan drabbades Sverige av ytterligare en terrorattack. Mitt i Stockholms dunkande pulsåder körde en lastbil in i en folkmassa under fredagseftermiddagens rusning. Fem personer avled och många fler chockades. Men Sverige och det svenska folket agerade inte med panik utan med solidaritet. Människor öppnade sina hem och erbjöd mat och sovplatser till dem som inte kunde ta sig hem. Dagen efter fylldes Stockholm av blommor, kärleksbudskap och kramar till polisen.

Vad många efterfrågade var lugn och att politiken inte skulle dra förhastade slutsatser eller agera i affekt. Vad som har skett är tvärtom. Så gott som vartenda politiskt parti har tävlat om att verka allra mest handlingskraftigt och slängt fram ogenomtänkta förslag som bryter både mot grundlagen och mot mänskliga rättigheter.

Terrorism är ett hot som vi tar på stort allvar, oavsett om det sker i Syrien, Paris, Norge, Trollhättan eller Stockholm. Men Vänsterpartiet är inte intresserat av att delta i det absurda politiska spel som just nu pågår. Vi måste våga hålla huvudet kallt och hjärtat varmt i sådana här sammanhang, inte dra några förhastade slutsatser eller föreslå sådana åtgärder eller lagstiftning.

Vänsterpartiet vill bekämpa och motverka terrorism med effektiva, rättssäkra och välavvägda metoder. Vi måste stå upp för demokratiska principer som är fastslagna i grundlagen och kunna balansera olika legitima intressen – brottsbekämpning och medborgerlig trygghet å ena sidan och rättssäkerhet och integritet å andra sidan – när vi lagstiftar.

Många av förslagen som debatteras i medierna är dessutom till för att förhindra exakt det som redan har skett i Stockholm. Men det behövs också åtgärder som kan förhindra sådana terrordåd som utfördes av Anders Behring Breivik i Oslo och Anton Lundin Pettersson i Trollhättan. Nästa terrordåd kan ske i tunnelbanan eller på en flygplats, precis som i Bryssel. Därför behövs det en samlad kunskap, analys och förslag som inte bara förhindrar det som redan skett utan även det som inte får ske.

Det som händer just nu är att det enbart fokuseras på våldsbejakande islamistisk extremism. Det är nästan så att en kan tro att det bara är vissa män med en viss religion eller bakgrund som kan begå terrorbrott, men så är det ju inte.

Vi ser lika allvarligt på terrorism och extremistiska handlingar oavsett om handlingarna är motiverade av högerextrema eller religiösa skäl. Jihadism och högerextremism är lika på så sätt att deras våldsamma idéer är patriarkala, konservativa och militanta. De får bränsle av varandra och är ömsesidigt beroende av att skapa en förvrängd hatbild av det öppna samhället.

Muslimerna svartmålas i debatten och beskylls för att vara terrorister. Det är en del av Daish mål att alla muslimer ska stigmatiseras från det öppna

samhället och söka sig till den islamiska staten. Det är även vad antimuslimska fascistiska och främlingsfientliga krafter vill, att muslimer ska vara de onda och det vita och svenska det goda.

Jihadister och rasister går hand i hand i sin kamp mot samhällets mångfald. Det är också därför både Daish och vitmaktmiljöer arbetar enligt ensam varg-teorin, att den attackerande terroristen är en ensam person utan nätverk omkring sig. Så är oftast inte fallet.

Attackerna härstammar från samma angrepp mot mångfald, det öppna samhället och i grund och botten vår demokrati. Därför måste samtliga extrema miljöer motarbetas. Därför kan inte politiska förslag fokusera enbart på islamisk våldbejakande extremism.

Det finns mycket arbete som pågår runt omkring i hela Sverige för att motverka våldsbekämpande extremism. Vänsterpartiet vill ha en utvärdering av kunskapshusen och gärna att flera sådana inrättas, mer forskning om antidemokratiska budskap på nätet och i sociala medier, ett nationellt kunskapscentrum, höja kunskapen hos socionomer och skolpersonal, medie- och informationskunnighet i skolan och mer kunskap om hur rekrytering i sociala medier går till.

Den nationella samordnarens arbete ska fortsätta, och framför allt behövs alla kommuner en handlingsplan. Städerna ska planeras så att de är trygga och säkra och så att terrorattacker med stora fordon inte kan ske.

Extremism och terrorism försvinner inte av sig självt. Vi måste tillsammans bygga ett starkt, solidariskt och jämlikt samhälle fritt från terror. För att göra det krävs det envisa politiker, modiga tjänstemän och ett engagerat samhälle.

Anf. 8 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Först vill jag sända min tanke till de offer och de anhöriga som drabbades av det fasansfulla terrordådet i Stockholm den 7 april. Jag vill också från Liberalernas sida framföra vårt varma tack till polis, räddningstjänst, sjukvård och en allmänhet som på ett fantastiskt sätt visade vad svensk demokrati står för.

Det är inte det som vi hör här av den populistiska högern, som vill splittra, överdriva och skrämja. Det är inte heller det som vi hör från vänstersidan – den ansvarslösa vänstern som går upp och säger nej till vartenda förslag som vi har lagt fram mot extremism, mot radikaliserings och mot terrorism. Jag är väldigt glad att regeringen, statsministern och inrikesministern fattade beslutet att inte bjuda in Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet till de terrorsamtal som har påbörjats för andra gången.

Denna debatt är anmärkningsvärd på det sättet att den kommer alldeles för snart in på det fasansfulla som återigen drabbade Sverige, vår huvudstad och vår demokrati. Det är alldeles för tidigt. Liberalerna vill inte ägna sig åt spekulationer eller tyckande utan fakta och utan att processen har haft sin gång.

Vi har personer som fortfarande vårdas på sjukhus. I dag fick vi det tragiska och sorgliga beskedet att ytterligare en person har avlidit av sina skador vid attentatet. Vi har personer som är misstänkta men ännu inte åtalade. Vi har personer som förhörs och släpps ut. Detta är en pågående rättsprocess i vår demokrati. Att då bjuda in till en debatt om den 7 april tycker jag därför för min del var något förhastat. Men självklart vill vi, herr

talman, delta i denna viktiga debatt för att höja oss lite grann och tala generellt om hur vi vill angripa den extremism och radikaliserings som dagligen i många år nu har utmanat våra demokratiska värderingar.

I dessa delar har vi från Liberalerna pekat på behovet av förebyggande arbete. Vi har alldeles för många utsatta områden och särskilt utsatta områden där många av extremismmiljöerna frodas. Det är där man radikaliseras, det är där man är med och finansierar och det är där man är med och uppmanar och rekryterar till de här islamistiska terrororganisationerna eller andra typer av terrororganisationer. Det är här vi måste göra vår hemläxa.

Jag håller med regeringen och de forskare som har sagt att det är omöjligt att ha koll på och kontroll över så kallade ensamagerande terrorister. Vi kan inte skapa ett samhälle där vi har kontroll på exakt varenda individ i vårt kungarrike. Däremot måste vi bli mycket bättre på att närma oss de områden, de radikalister och de extremister som utmanar vår demokrati, vår jämställdhet och vår öppenhet. Där har vi en hemläxa.

Det är ingen hemlighet att vi från Liberalerna i många år har haft ett antal debatter både med regeringen och, inte minst, med Miljöpartiets ansvariga i regeringen. Vi anser att de inte har skött denna portfölj i regeringen. Vi vidhåller vårt krav på att frågor som berör radikaliserings och extremism ska flyttas till Justitiedepartementet under inrikesministern eller justitieministern. Det är oerhört sårbart när Sverige med över 300 personer som har rest till terrororganisationer, varav ungefär hälften har återvänt hit, ännu inte har en beredskap och en kapacitet som gör att vi med all säkerhet åtminstone kan berätta om dem: Vad gör de för någonting? Är de farliga? Varför är de ute på stan? Varför sitter de inte i förvar?

Vi har för vår del sagt: Låt säkerhetspolisen få möjlighet att obligatoriskt kalla de personer som återvänder. Uppmana myndigheter, och underlätta i lagstiftningen så att man kan inleda granskningar av alla som återvänder.

Herr talman! Detta är *en* del av problematiken. Sedan har vi en målgrupp i vårt samhälle som inte accepterar svenska värderingar och svensk demokrati. Det är en extremistisk och våldsbejakande miljö. Tyvärr, Linda Snecker, men den våldsbejakande islamistiska extremismen *är* det största hotet mot vår svenska demokrati. Sedan har vi problem med vitmaktmiljö. Det ser vi, inte minst i områden i Dalarna. Vi ser att de vill tysta, hota och förändra vårt samhällsskick med våldsprat. Men den våldsbejakande islamistiska extremismen är det största hotet mot vår svenska demokrati. Därför måste vi ekonomiskt, politiskt och i vårt samhälle prioritera våra resurser för att angripa dem som inte stöder och tror på vår demokrati.
(Applåder)

Anf. 9 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Attentatet på Drottninggatan lämnar ingen oberörd. Vi hedrar de fem personer som dödades. Vi tänker på deras anhöriga och vänner.

Herr talman! Den våldsbejakande islamismen attackerar inte stater eller strukturer. Dess mål är inte politiska ledare, militärer eller institutioner. Utövarna lämnar ingen förvarning och visar ingen ånger. Från Syriens och Iraks slagfält till de senaste årens attentat i Frankrike, Belgien, Tyskland,

Storbritannien och Sverige är budskapet lika enkelt som svart: Den som inte är som vi förtjänar att dö.

Terrordådet i Stockholm har i allt mörker också visat Sveriges stora styrkor. Orädda poliser lyckades snabbt gripa en misstänkt terrorist. Räddningspersonal gick bortom sina normala plikter för att rädda liv. Stockholmarna gick man ur huse för att visa solidaritet och gemenskap. Så mycket blommor lämnades vid Åhléns att ett staket var nära att kollapsa.

Herr talman! Signalen var tydlig: Sverige viker sig inte för terroristerna.

Vår uppgift nu är att se till att Sverige fortsätter att stå starkt. Det är viktigt att förstå att dessa attentat sker i ett sammanhang. Även om vi ännu inte känner till alla detaljer eftersom utredningen pågår tycks den nu gripne misstänkte terroristen ha varit inspirerad av och sympatiserat med IS. Självmoordsbombaren Taimour Abdulwahab, som slog till på Drottninggatan kring julen 2010, ska ha haft kontakt med al-Qaida och hänvisade själv till IS. Även om de tycks ha agerat ensamma är de inte ensamma galningar, utan en del av en våldsbejakande islamistisk rörelse som måste bekämpas.

Den våldsbejakande islamismen är det största säkerhetshotet mot Sverige, enligt säkerhetspolisen. Samtidigt är islamisterna inte ensamma i villigheten att använda våld och terror i sin kamp. I Göteborg har tre nazister med kopplingar till Nordiska motståndsrörelsen häktats för bombattentat mot Syndikalistiskt forum och ett flyktingboende samt ett misslyckat dåd mot ytterligare ett flyktingboende. Vi kan aldrig, aldrig acceptera organiserat politiskt våld.

Vi måste stå enade mot terrorn. Därför har vi välkomnat regeringens inbjudan till nya samtal som en fortsättning på den överenskommelse mot terrorism som vi slöt i december 2015. I dessa samtal tar vi kristdemokrater med våra förslag för att stärka svensk polis och för att motverka terrorism. Sverige kan och ska göra mer i kampen mot terrorism. Vi måste höja vår terrorbekämpningsförmåga ytterligare, och vi måste samtidigt bekämpa terrorns rötter.

Herr talman! Polisen måste ges resurser att utföra sin grundläggande uppgift: att garantera ordning och trygghet. Fler poliser behövs för att förebygga terror. Vi har föreslagit 10 000 fler poliser. Vi har också hört Socialdemokraterna nyligen föreslå 10 000 fler polisanställda – detta trots att de så sent som i mars kallade bland annat våra förslag om fler poliser för en ”polisauktion” som de inte tänkte ge sig in i. Även om vi välkomnar tvärvändningen från Anders Ygeman och hans kamrater i regeringen och Socialdemokraterna kan jag konstatera att det är en anmärkningsvärd svängning.

Diskussionen får dock inte stanna vid antalet poliser. Det viktigaste för att få fler poliser är att höja attraktiviteten för yrket genom att göra en kraftfull satsning på ökade polislöner och bättre arbetsvillkor.

De poliser som är först på plats vid terrorattentat är vanliga poliser i yttre tjänst, och därför behöver de ha rätt utbildning men också rätt utrustning för att kunna hantera och agera vid terrorattentat. Vi såg fantastiska insatser här i Stockholm från polisens sida, men vi har också hört uppgifter från flera poliser om att rätt utrustning saknades och att en del var i fel storlek.

Vi från Kristdemokraterna har i vår skuggbudget föreslagit en kraftfull satsning på bättre skyddsutrustning så att fler poliser har hjälmar, tunga

västar och förstärkningsvapen i bilarna. Vi tycker också att det är nödvändigt att Polismyndigheten får egna övnings- och utbildningsanläggningar, vilket är något som saknas i dag enligt Polismyndigheten. Vi tror att det är otroligt viktigt att polisen har övningsplatser för taktisk övning för att ytterligare kunna stärka terrorbekämpningsförmågan.

Polisen har också efterlyst att man ska kunna öka möjligheterna för att ha stöd från Försvarmakten för skydd och bevakning vid terrorattentat. I dag kan polisen inte begära hjälp för bevakning vid allmän plats utan bara vid särskilda skyddsobjekt. Det är en lagändring som Polismyndigheten själv har föreslagit.

Vi tror också att det är nödvändigt att se över hur kameraövervakning kan användas mer av polisen. Vi såg, som flera har varit inne på i debatten, hur viktig kameraövervakningen var inom SL:s kameraövervakningsnät. Vi tror att också polisen ska kunna använda kameraövervakning på fler strategiska platser.

Detta är sammantaget åtgärder som polisen själv har efterfrågat. Vi från Kristdemokraternas sida tycker att vi måste ge polisen de redskap och resurser som krävs för att bekämpa terror och öka vår trygghet och för att vi ska stå ännu bättre rustade om det skulle ske ytterligare terrorattentat.

Det här är förslag som vi har lagt fram i vår budget men också förslag som vi för fram i de samtal som pågår med regeringen. Jag vill välkomna andra partier att också ansluta i de konstruktiva samtal som pågår.
(Applåder)

Anf. 10 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag vill inledningsvis tacka både för tonen och konstruktiviteten i den här debatten. Huvuddelen av de inlägg som har gjorts har visat att det finns en gemensam vilja att komma framåt. Även om jag inte delar synen på alla detaljer i alla förslag som har framförts kan jag från regeringens sida lova att vi ska göra vårt yttersta för att komma överens om saker som stärker Sveriges förmåga att stå emot terrorn.

Två frågor fördes fram i debatten. Beatrice Ask frågade: Behöver vi säkerställa polisens möjligheter att kameraövervaka brottsutsatta platser? Mitt enkla svar på den frågan är ja. Visar det sig att det utredningsunderlag som kommer inte räcker stänger jag inte dörren för att vidareutreda vissa delar av det för att säkerställa den förmågan.

Sverigedemokraterna frågar mig varför de inte bjudits in till samtalen. Svaret är att ni inte ställer upp på den nationella strategi som utgör grunden för samtalen. Er enögdhet sår split och splittring i en nation som behöver styrka och enighet. Ni ser bara en sorts möjlig attentatsman. I er värld har terrorn en hudfärg och en religion. Ni vill inte höra att Nordens värsta terrorist, som var medlem i ert systemparti i fem år, heter Anders. Ni vill inte höra att han som högg ihjäl skolbarn i Trollhättan hette Anton, att de tre högerextremister som misstänks för attentat i Göteborg heter Jimmy, Anton och Viktor eller att den vänsterextremist som knivattackerade en man i Kärrtorp heter Joel.

Jag svarade på Adam Martinens fråga, så jag skulle vilja fråga Adam Marttinen en sak. Varför vill Sverigedemokraterna i sin motion till riksdagen ge polis och säkerhetspolis möjlighet att registrera etnisk tillhörighet, sexuell läggning och medlemskap i fackföreningsrörelse? Varför vill ni ge

polisen möjlighet att göra databassökningar på medborgarnas sexuella preferenser? På vilket sätt skulle det göra Sverige säkrare? Det vore jag tacksam för om Adam Marttinen kunde svara på.

(Applåder)

Anf. 11 BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Det är bra att vi fick hit inrikesministern så att vi fick svaret ja på frågan om vi behöver bättre villkor för kameraövervakning, som en majoritet i riksdagen faktiskt tycker. Vi är helt överens, och du får väl tala med dina partikamrater om saken sedan, inrikesministern.

Det finns flera viktiga saker att ta upp i den här debatten. Den första är att Anders Ygeman och många andra lyfter fram de solidariska och mänskliga insatser som många människor har gjort. Det är bra. Men de frågor vi måste ställa oss är: Vad kan medborgarna förvänta sig av oss politiker och av samhället? Vad ska staten och de offentliga myndigheterna göra?

Här finns det mycket att förbättra. Jag tycker att det är viktigt att säga. Vi kan inte förlita oss på enskilda människors engagemang när det handlar om så här allvarliga saker. En av statens viktigaste uppgifter är att säkra landet från den här typen av dåd.

En annan viktig sak är frågan om insatsstyrkan. Den var uppe här tidigare. Regeringen tycker att vi ska stärka insatsstyrkan och pekar på Atlas-samarbetet. Vi hinner tyvärr inte be utländska polismyndigheter om hjälp i händelse av ett attentat. Det visar det som hände i Norge; det visar attackerna i Paris. Vi måste skärpa den inhemska kapaciteten. Det är skälet till att Moderaterna tycker att Nationella insatsstyrkan borde kunna ingripa på två ställen samtidigt, och vi fortsätter att driva den frågan.

Det är bra med samarbete med andra länder – vi måste hjälpa varandra – men vi måste också se att detta är insatser som kräver mycket kort inställelsetid.

Till Adam Marttinen och också till andra vill jag säga att vi naturligtvis måste ha bättre ordning på flyktingmottagande och gränskontroller. Det är ingen tvekan om det. Men flyktingar är inte en säkerhetsrisk per definition. Det är så oerhört tragiskt att det ständigt upprepas att man ska se flyktingar som ett problem.

Däremot är det en risk att flyktingströmmar och kraftiga sådana liksom otydliga rutiner när det gäller mottagande och asylprövningsprocesser utnyttjas av kriminella. Människor i affekt och förtvivlan är också lättare för extrema organisationer att rekrytera och påverka. Därför behöver vi arbeta med ordningen i asylprocessen. Vi måste jobba med att personer som har fått ett avslag lämnar landet och en rad sådana åtgärder. Där har vi moderater många tydliga förslag.

Jag ska kanske inte påminna om det, men alliansregeringen fick mycket kritik i samband med REVA-debatterna för att vi gav uppdrag till polis, migrationsmyndigheter och andra att göra det som vi är ålagda att göra enligt Schengenregelverket, nämligen att se till att den inre utlänningskontrollen fungerar. Här finns det alldeles säkert väldigt mycket mer att göra, och det måste vi jobba med.

Vi behöver också fler förvar eftersom vi har haft en mycket stor flyktingström, och vi kommer att ha många som ska avvisas. Då kan man förvänta sig att det blir fler som inte ger sig av omedelbart. Det kan vara så

att man i den mängd människor som har kommit hittar fler som behöver tas i förvar, och då måste den möjligheten prövas, liksom naturligtvis olika varianter på hur det kan hanteras. Det är mycket viktigt.

Till sist vill jag säga att jag är mycket stolt över mina allianskamrater. Det är nästan ingenting som ni säger som jag inte tycker är klokt och intressant. Låt mig avsluta med att säga lite slarvigt det som Roger Haddad uttryckte mycket bra: Vi kan inte hålla koll på allt i vårt samhälle, men vi måste bli bättre på att närma oss de människor som finns i utsatta områden.

Precis så är det. Den långsiktigt farligaste risken för oss är de utsatta områdena, skuggsamhället och risken för parallella rättssystem. Det måste hanteras om vi långsiktigt ska förebygga sådant som det som hände på Drottninggatan.

(Applåder)

Anf. 12 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Medvetna missförstånd verkar vara mina motdebattörers melodi för den här debatten. Samtal är förutsättningen för att klagöra sådana missförstånd, men något intresse för samtal har vi som bekant inte sett.

Vi är nog många som har fått frågor från journalisterna de senaste veckorna om vilka nya åtgärder vi vill vidta för att motverka nya attentat, men jag är nog ganska ensam om att inte ha något riktigt bra svar på de här frågorna.

Våra förslag är nämligen inte speciellt nya på något sätt. De har hantrats här i riksdagen i olika sammanhang och röstats ned av de andra partierna, ibland i flera omgångar.

En omröstning i riksdagen där frågor med koppling till terrorism hanterades var i det processrättsliga motionsbetänkandet som vi debatterade här i kammaren den 6 april, det vill säga dagen före terrorattentatet på Drottninggatan. Då föreslog Sverigedemokraterna att återvändande IS-terrorister som lyckats ta sig in i vårt land automatiskt ska häktas för att utredas mot den lagstiftning som finns på plats.

Vi föreslog också utökad kameraövervakning även vid platser som inte är särskilt brottsutsatta, vilket vi fick ett tillkännagivande om, och att polisen ska ha tillgång till materialet efter behov. Det har ju visat sig att polisen i andra länder har haft stor nytta av kameraövervakning för att snabbt hitta terrorister och motverka nya attentat. Detta förslag röstades ned av samtliga andra partier, trots att ni i den här debatten säger att ni efterlyser det.

Om vi går tillbaka ett par år i tiden till hösten 2015, när regeringen tog fram den svenska strategin mot terrorism, *Förebygga, förhindra och försvåra*, hade vi en följdmotion med förslag som vi ansåg kompletterade regeringens strategidokument, bland annat att straffa varje form av deltagande i eller stöd till terrororganisationer.

Det är något som känns igen. Närmare bestämt är det just det förslaget som i dag är på allas läppar, men 2015 röstades det ned. Justitieministern har nu efter terrorattentatet den 7 april lyft fram just kriminalisering av deltagande i terrororganisation. Johansson har sagt att regeringens strategi *Förebygga, förhindra och försvåra* innehåller luckor som nu ska täppas till, bland annat med just det förslag som Sverigedemokraterna efterfrågade när regeringens strategidokument antogs 2015.

Ett annat förslag som vi presenterade då var att förbjuda propaganda för terrorism. I dag sprids det propaganda för terrorism i sociala medier, i religiösa församlingar och i många andra sammanhang.

Just att förbjuda propaganda för terrorism och att kriminalisera deltagande i terrororganisationer är nödvändiga förslag för att skapa en möjlighet att straffa terrorister som kanske rest till Mellanöstern och bevisligen på olika sätt deltagit i terrorkriget men där enskilda handlingar kan vara svåra att styrka i rättegång.

Genom dessa nya kriminaliseringar blir det enklare att lagföra dessa terrorister och samtidigt vidta åtgärder som motverkar spridning av terrorpropaganda.

Jag vill också kommentera det som regeringen genom Anders Ygeman har sagt sig aldrig vilja överväga, ett förslag som är verklighet i många europeiska länder: att frånta medborgarskapet för personer som har valt att kriga för exempelvis Islamiska staten.

Vi har både föreslagit att personer med dubbla medborgarskap ska fråntas det svenska medborgarskapet och därefter utvisas på livstid och att utreda hur vi ska kunna frånta medborgarskap för dem som endast har ett svenskt.

På en rak fråga om Sverigedemokraterna genom vår politiska makt vill verka för att det blir fler eller färre islamistiska terrorister i vårt land är Sverigedemokraterna faktiskt det enda partiet som på riktigt kan hävda att vi arbetar för att det ska bli färre.

Genom samtliga andra partiets hållning till medborgarskapsfrågan har ni accepterat att 150 islamistiska terrorister har kunnat komma tillbaka till Sverige. Ni har garanterat dessa terrorister en ovillkorlig rätt att vistas i Sverige som svenska medborgare för resten av sina liv.

Detta, herr talman, är ett oförlåtligt svek som jag hoppas att väljarna värderar vid nästkommande val.

Anf. 13 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP):

Herr talman! Jag kommer aldrig att sätta mig ned och förhandla med ett rasistiskt parti som utnyttjar rädslan som ett slagträ för att driva en politik som inskränker ovillkorliga mänskliga rättigheter.

Sverigedemokraternas förslag att utestänga svenska medborgare som misstänks ha begått terroristbrott från att komma tillbaka till Sverige innebär i praktiken att vi inför straffrihet för gärningar som svenska medborgare begått i till exempel Syrien.

Vi måste i stället göra vad vi kan för att se till att personer som rest från Sverige för att begå avskyvärda gärningar i andra länder ska ställas inför rätta och dömas till fängelse.

Sverigedemokraternas politik är en politik som bidrar till att terrorister kan fortsätta med sina illdåd någon annanstans. Det kommer jag aldrig att ställa mig bakom.

Herr talman! Redan i dag finns det verktyg i lagstiftningen för att anhålla och häkta personer som misstänks ha begått terrorattentat, oavsett om det har skett i Sverige eller utomlands. Därmed inte sagt att lagarna om terrorism inte behöver förbättras. Miljöpartiet har länge noterat att lagstiftningen var ett lapptäcke som kommit till vid många skilda tillfällen för att införliva olika konventioner från internationellt håll.

Vi har därför arbetat för en bred översyn av lagstiftningen som ska göra lagstiftningen tydligare, mer användbar och effektiv och också mer rätts-säker. Jag ser fram emot att den kommer att lämna sina resultat.

Samtidigt finns det behov av att snabbt se över vissa delar av lagstiftningen till exempel vad gäller deltagande i en terroristorganisation, och jag ser fram emot de fortsatta samtalen om hur vi tillsammans med de borgerliga partierna kan komma vidare med att utveckla lagstiftningen.

Herr talman! Jag vill också säga några ord om arbetet mot våldsbejakande extremism. Det är ett arbete som fortsätter att vara under utveckling. Min och Miljöpartiets målsättning är att den nationella samordnarens arbete ska permanentas, utvecklas och kunna bli mer operativt för att på ett bättre sätt stötta alla de kommuner som inte själva har resurserna att hantera dessa mycket svåra, komplexa och viktiga frågor.

Jag vill dock betona att redan från början har ansatsen i det här arbetet varit bred. Vi vet nämligen att det öppna, demokratiska samhället utmanas från flera håll. Just nu utreds nazistiska bombdåd mot politiska motståndare och mot flyktingar. Vi vet att nazister kommer att demonstrera på första maj och i Almedalen. Det hatet triggar också våldsbejakande vänsterextremister.

Herr talman! Detta arbete måste fortsätta.

Anf. 14 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! I en allt osäkrare omvärld med en nyckfull stormakt i öst, en inte längre alldeles förutsebar bundsförvant i väst, ett Europa som riskerar att slitas isär och ett Frankrike där Sverigedemokraternas vänner i Front National faktiskt kan vinna presidentmakten måste vi ha råd att stärka vår krigsavhållande förmåga och vår yttre och inre säkerhet.

För att säkra rättsstatens funktion här hemma måste vi också investera. Allt detta kostar naturligtvis pengar.

Från Centerpartiets sida ser vi behovet, och för att alla människor i hela landet ska kunna känna en rimlig trygghet anslår vi i vårt förslag till vårbudget ett tillskott till polisen på 9 miljarder. Utöver detta har vi satsningar för att stärka polisen när det gäller just terrorbekämpning.

Vi behöver poliser som stannar kvar i yrket. För vissa poliser är det också önskvärt att man stannar kvar på samma tjänst över en längre tid för att man ska kunna bygga upp det förtroende som krävs för att människor ska våga lita på polisen.

Att styra med budget är lite som att styra med ett rep. Drar man bort medel försvinner verksamhet direkt, men det är inte automatiskt så att ny verksamhet får fart bara för att man skjuter till medel.

Det behövs andra drivkrafter och ett gott ledarskap. Ett sådant gott ledarskap måste finnas i alla led – från denna lagstiftande nivå, via regeringens styrning av myndigheterna till myndigheternas egna ledningssystem. Annars kommer det inte att gå.

Herr talman! Det behövs förstås även resurser. Polisen måste få bättre arbetsvillkor. Den viktigaste arbetsmiljöfaktorn är nog att man känner att man kan göra ett bra jobb om man anstränger sig.

Så är verkligen inte fallet för alla poliser i dag. Frustrationen är stor, och många känner sig otillräckliga. De behöver bli fler, och i vårt budgetalternativ säger vi till att börja med att polisen tillförs resurser för att utbilda och anställa 2 000 nya poliser för de kommande åren.

För att behålla poliser i yrket och för att alla poliser ska känna sig om inte satsade på, så åtminstone sedda, anslår vi medel för höjda polislöner med 2 000 kronor i månaden. Det kanske inte är så mycket, men det visar att vi tar deras situation på allvar. För att få loss fler arbetade polistimmar till trygghetsskapande och brottsbekämpande arbete avsätter vi också medel för 1 300 fler civilanställda.

I polisens äskande framgår att de behöver 200 miljoner kronor årligen för att kunna intensifiera arbetet med att bekämpa terrorism. De ska användas till att stärka det nationella insatskonceptet och den nationella insatsstyrkan. Även dessa 200 miljoner finns med i vårt budgetförslag.

Men satsar man bara på polisen byggs andra flaskhalsar upp. Vi måste se hela rättskedjan och stärka den i alla dess led. Om vi satsar på polisen ska det också kunna växlas ut i ökad trygghet på gator och torg.

Både Åklagarmyndigheten och Nationellt forensiskt centrum har signalerat behov av förstärkning, och redan nu är det långa väntetider hos det senare. Detta har potentiellt allvarliga konsekvenser. Ju längre en brottsutredning drar ut på tiden, desto kallare blir spåren. Vittnen hinner glömma, människor flyttar och brottsoffret får vänta på sin upprättelse.

För att rättsprocesserna ska kunna fungera krävs ett gott vittnesskydd. Poliser som vi har talat med berättar att vittnesskyddet, trots att problemet med att människor inte vågar eller vill vittna är vida känt, är underfinansierat och att det går för långsamt när det måste samordnas med kommunerna och socialförvaltningen.

Vi satsar därför ytterligare 1 miljard för att stärka rättskedjan i alla dess delar. På så vis kommer fler brottslingar att kunna dömas, fler vardagsbrott att klaras upp och polisen stå bättre rustad att möta, hindra och lagföra terrorister.

Just nu pågår samtal mellan regeringen och allianspartierna för att utveckla den gemensamma strategin. Jag ska inte ta upp alla de förslag som Centerpartiet har spelat in i detta, men jag vill lyfta det viktigaste: kriminalisering av samröre med terroriststämplade organisationer. Det är i sig rimligt, och det skulle lösa många praktiska problem.
(Applåder)

Anf. 15 LINDA SNECKER (V):

Herr talman! Eftersom Vänsterpartiet anser att terroristdåd är en fruktansvärd handling som hotar både demokratin och det öppna samhället vill vi väldigt gärna diskutera denna fråga med andra partier för att komma fram till lösningar som minskar våldsbejakande extremism.

När den första delen av terrorlagstiftningen, som handlar om finansiering, utbildning och resor, kom 2015 var Vänsterpartiet kritiskt till slutförslaget. Men vi var med och förhandlade om förslaget och fick med och tillförde punkter som vi tycker är bra i överenskommelsen. Jag vill särskilt påminna Liberalerna om att de därmed stöttar Vänsterpartiets politik när det gäller hur vi motverkar terrorism.

Men Vänsterpartiet ställde inte upp på slutprodukten, och när förhandlingarna nu fortsatte var ett av kraven att Vänsterpartiet skulle backa i sin politik för att kunna vara med i samtalet. Jag ska förklara lite varför vi har svårt att göra det.

Vi kan inte backa från den politiken, för den kriminalisering som har föreslagits avser handlingar som ligger långt ifrån själva terroristhandlingen i både tid och rum. I flera fall kriminaliseras helt vardagliga handlingar, som till exempel att resa, öppna ett e-postmeddelande, ge gåvor till familjemedlemmar och skänka bidrag till humanitära projekt.

Vår kritik 2015, som fortfarande kvarstår, gäller bland annat att lagstiftningen nu innebär att en person som stiger på en flygbuss på väg till Arlanda och tänker resa iväg för att ansluta sig till Daish men ångrar sig, kliver av bussen och väljer att åka hem i stället för att kliva på planet har begått en kriminell handling, ett terroristbrott, bara genom att påbörja resan till Arlanda. Vi tycker inte att detta är ett bra sätt att lagstifta.

Vänsterpartiet ansåg att möjligheterna till lagföring med denna lagstiftning kan väntas bli begränsade och därmed ineffektiva, samtidigt som lagförslagen innebär en långtgående kriminalisering och en inskränkning av mänskliga fri- och rättigheter. Vi trodde även att det skulle bli svårt att bevisa i domstol och få en fällande dom. Det har enbart skett ett åtal med den nya terrorlagstiftningen, och det föll i Svea hovrätt.

Det som vi i Vänsterpartiet var oroliga för har nu skett. Vi har därför svårt att backa från den politiken när vi nu ser vad som sker i Sveriges domstolar.

Det är också svårt att ta vissa partiers förslag på allvar. Borgerliga partier reagerar med ryggmärgsreflexen och menar att mer övervakning och mer kriminalisering är lösningen. Det är ju så borgerliga partier brukar reagera.

Men det parti som totalt har tappat sin politiska kompass är Miljöpartiet, och detta är något jag verkligen beklagar. Miljöpartiet föreslår att fotboja – som är ett sätt att verkställa brottsdömdas fängelsestraff – ska användas för människor som varken har begått brott eller är dömda brottslingar. Det märks att Vänsterpartiet hade behövts i terrorsamtalen.

Vänsterpartiet gör som så många vill: Vi ser till att terrorattacken inte blir en politisk pajkastning, att vi i lagstiftningen inte hastar iväg och att vi inte gör partipolitik av en så pass allvarlig händelse.

Anf. 16 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Liberalerna har naturligtvis lagt fram ett antal förslag också under hela den tid vi har suttit i opposition. Jag återkommer till dem men har först några kommentarer till Sverigedemokraterna, som i dag har tagit initiativ till denna debatt.

Ska vi ha en rättsstat? Ska vi ha en grundlagsskyddad verksamhet, till exempel när det gäller medborgare? Jag hör ju vad Adam Marttinen säger: De med dubbla medborgarskap ska få sitt svenska indraget. Jag tolkar det också som att han vill förbjuda återvändare och till och med utvisa personer lite hur som helst. Detta är inte rättsstatliga principer.

Du har ju två minuter kvar, Adam Marttinen. Berätta för mig vad du vill göra med dem som är födda i Vivalla i Örebro kommun eller i Bergsjön i Göteborgs kommun. Det rör sig om svenska medborgare, unga killar, som visserligen är kriminellt belastade och begår mycket allvarliga brott. De ska lagföras. Men berätta för mig hur du ska hantera dem som är födda i Sverige och har svenskt medborgarskap. Någonstans måste det väl ändå finnas grundläggande principer som vi måste värna om. För Liberalerna är medborgarskapet en sådan.

Vänsterpartiet säger att detta är ogenomtänkta förslag som bryter mot grundlagen. Jag har deltagit i dessa samtal, både dem som hölls 2015 och de pågående, och vi försöker mig veterligen utgå från FN:s beslut. FN:s säkerhetsråd riktade hösten 2014 en bindande uppmaning till samtliga medlemsländer att vidta alla åtgärder för att inte bara stoppa och lagföra terrorister utan även förhindra terrorism. Därför måste vi till exempel kriminalisera terrorresor, vilket vi har gjort.

Även förberedelse till och finansiering av terroristresa är naturligtvis ett terroristbrott på ett sätt. Måste man köra en lastbil längs Drottninggatan eller spränga sig utanför ett visst ställe för att ha begått ett terroristbrott? Vi måste ju även förhindra terroristbrott, och det är därför många av dessa lagförslag kommer på plats.

Vi kan gå längre ned i det förebyggande arbetet. Vi har flera förslag. Vi har talat om kameraövervakning. Det är klart att jag har hört era kritiska synpunkter. Vi har talat om tuffare åtgärder mot organisationer och trosamfund som inte ska ha några statliga bidrag.

Vi blir anklagade, inte minst av Vänsterpartiet, för att driva en politik som generaliserar och dömer ut till exempel alla muslimer. Jag vill absolut ta avstånd från den analysen och den slutsatsen. Dem vi talar om är våldsbejakande islamistiska extremister.

Jag är själv född i Libanon, ett litet land med muslimer och kristna. Inbördeskrig har gjort att både kristna och muslimer tvingas från Libanon till exempelvis Europa och Sverige för att leva i ett modernt och demokratiskt samhälle. Jag tror att lejonparten av de muslimer som har sökt sig till Sverige har den bakgrunden och är av den uppfattningen. Men det är en liten del som ägnar sig åt extremism, och det är det denna debatt handlar om. Men inte ens där går Vänsterpartiet oss till mötes i några av dessa åtgärder.

Den här debatten har visat att vi fortsatt behöver åklagarresurser och kameraövervakning, liksom att det är viktigt att lagra datatrafik och mobiltrafik för att hindra och stoppa terrorister. Vi kommer att komma in på integritetskänsliga diskussioner. I tidigare debatter har vi berört de frågorna, och de kommer att komma upp igen. Ska vi förhindra terrorism och extremism kommer vi att behöva ompröva vissa beslut.

(Applåder)

Anf. 17 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Jag tog i mitt förra inlägg upp vad vi kan göra för att höja polisens förmåga att bekämpa terror. Som jag sa är det vanliga ingripande-poliser i yttre tjänst som är först på plats vid attentat, och därför behöver skyddsutrustning och förstärkningsvapen i större utsträckning finnas i bilarna. Vi vill också fördubbla insatsstyrkan – det har vi i vårt budgetförslag – för att höja vår responsförmåga och för att insatsstyrkan ska kunna vara på plats vid exempelvis två attentat samtidigt.

Det jag nu tänkte ta upp är att vi också behöver bekämpa terrorns rötter. Den våldsbejakande islamismen måste bekämpas. Trots det första attentatsförsöken den 11 december 2010 har ännu inget fungerande arbete kommit på plats för att bryta upp rekryteringsmiljöerna. Faktum är att det till och med har funnits en ovilja att erkänna problemets existens och omfattning.

De senaste åren har varningsrop kommit från Eskilstuna. Där vittnar Abshir Osman om att det som muslim har varit lättare att uttrycka stöd för IS än avsky. Vi har fått rapporter från skolgårdar, där lärare rapporterar att det är lättare för elever att dras med i jihadi cool-kulturen och uttrycka stöd för IS än att ta avstånd från det. I Borås blev polisen chockad när deras egen kartläggning tog fram att det fanns närmare 100 IS-sympatisörer.

Forskare som Magnus Ranstorp och Peder Hyllengren har försökt beskriva de miljöer där den våldsbejakande islamismen groer. De har mötts av misstro och förnekelse. De har påståtts leva i en antimuslimsk fantasi-värld. På så sätt har legitim oro över den våldsbejakande islamismen stämplat som islamofobi.

Vi talar här om extrema islamister. Det handlar inte om muslimer utan om extrema islamister. Det är en liten minoritet av Sveriges muslimer som stöder den våldsbejakande islamismen. I arbetet med att identifiera extremister kommer varningarna ofta först från andra svenska muslimer. Men de behöver stöd från ansvariga politiker, från Myndighetsöverige från och hela samhället.

Vi kristdemokrater har förslag om att ge Forum för levande historia ett utökat uppdrag att upplysa om den våldsbejakande islamismens brott och göra den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism underställd MSB. Man kanske också skulle kunna underställa det arbetet någon annan myndighet för att permanenta det arbete som utförs av samordnaren mot våldsbejakande extremism.

Vi tycker också att statens ansvar behöver öka. Vi har avsatt 30 miljoner i vår budget för att statens ansvar ska kunna öka genom att man exempelvis har expertteam från staten som operativt avlastar kommunerna i deras arbete, framför allt kanske där IS rekryteringsområden är störst, i Stockholm, Göteborg, Malmö och Örebro.

Kampen mot terrorns rötter måste tas på större allvar samtidigt som vi höjer vår terrorbekämpningsförmåga.

Jag vill i det här sammanhanget också lyfta fram ett förslag som vi från Kristdemokraternas sida länge har drivit. Det handlar om att kriminalisera samröre med terrororganisationer – ett förslag som vi har fört fram i decennier. Organisationer som syftar till att begå brott bör inte kunna åberopa föreningsfriheten. En sådan begränsning är inte mer uppseendeväckande än lagen om hets mot folkgrupp, som inskränker yttrandefriheten.

Regeringen öppnar nu för detta men man röstade dagen före attentatet nej till ett sådant förslag i Sveriges riksdag. Vi välkomnar att det sker en svängning också här. Men detta är alltså ett förslag som vi har drivit länge. Vi tycker att det är självklart att vi ska kriminalisera samröre med terrororganisationer. Det är inte en del av föreningsfriheten, utan dessa organisationer hotar föreningsfriheten.

(Applåder)

Anf. 18 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Först vill jag säga att jag tycker att både Linda Sneckers och Adam Martinens inlägg tydligt illustrerar varför de inte har blivit inbjudna till de fortsatta samtalen om terrorism.

Sedan måste man fråga sig varför Sverigedemokraterna har begärt den här debatten när de inte ens vågar debattera sina egna förslag. Jag svarade på Adam Martinens fråga, men han svarade inte på min fråga.

Dessutom förefaller han ju ljuga, eller han har åtminstone ändrat uppfattning om Sverigedemokraternas tidigare förslag. Jag ska för Adam Marttinens skull citera SD:s rättspolitiska talesperson om utvisning när man riskerar död eller tortyr: ”Vid utvisning ska noll och ingen hänsyn tas till om de riskerar tortyr eller dödsstraff.” Det är ett ganska tydligt uttalande. Har ni nu svängt, när den rättspolitiska talespersonen väntar på domstolsprövning för misshandel? Då får du väl ge uttryck för det i talarstolen, Adam Marttinen.

Jag svarade på Adam Marttinens fråga. Adam Marttinen försökte inte ens debattera eller besvara min fråga om Sverigedemokraternas förslag. Varför tycker Sverigedemokraterna att det är angeläget att polis och säkerhetspolis ska kunna registrera homosexuella? Varför tycker Sverigedemokraterna att polis eller säkerhetspolis ska kunna registrera fackföreningsmedlemmar? På vilket sätt anser Sverigedemokraterna att denna möjlighet skulle göra Sverige säkrare?

Nu har Adam Marttinen och Sverigedemokraterna begärt en debatt i Sveriges riksdag. Ta då chansen att försöka debattera, och svara på frågor, som demokratiska partier gör!

(Applåder)

Anf. 19 BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Det är lite märkligt när vi ska diskutera något så allvarligt som terrorism och terroristdåd att diskussionen hela tiden återkommer till frågan vem som var först. Med den erfarenhet jag har kan jag konstatera att de här frågorna har varit på agendan under många år. Inte minst från Moderaterna har vi ofta drivit de här frågorna.

Det är viktigt att innehållet och det genomarbetade underlaget till förslagen finns på papper. Jag nämnde i mitt inledningsanförande vår partimotion om terroristbekämpning. Den innehåller 26 olika konkreta förslag som är genomarbetade. Det är frågor som vi har arbetat med i många år. Jag tror att till exempel Säkerhetspolisens möjligheter att få tillgång till information från signalspaning har varit med i mitt arbete i minst tio år. Det har inte varit någon enkel fråga. Det är inte någon enkel fråga och kommer inte att vara en enkel fråga, men det är nödvändigt.

Demokrati fungerar på det sättet att det inte räcker med att bara ha idéer. Man måste också övertyga fler och åstadkomma en majoritet.

Eftersom tryggheten och säkerheten i landet är en av statens viktigaste uppgifter tycker vi moderater att det är angeläget att samarbeta med så många som möjligt för att säkerställa att vi åstadkommer det medborgarna kan förvänta sig. Därför är det också viktigt att vara lyhörd och att lyssna. Då fungerar det inte när någon ställer sig i hörnet och säger ”jag var först!” när det dessutom inte är sant.

Hade Sverigedemokraterna funnits på 1700-talet, när Jonas Alströmer införde potatisen, skulle ni först ta ifrån honom den äran i dag och sedan påstå att hade inte Sverigedemokraterna funnits på 1700-talet hade vi inte haft någon potatis i dag. Det är ju befängt!

Låt oss fokusera på det som är viktigt, nämligen de konkreta åtgärder som är nödvändiga för att förstärka Sveriges förmåga att förebygga, ingripa mot och lagföra dem som ägnar sig åt terrorism.

(Applåder)

Anf. 20 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Till att börja med vänder jag mig till Anders Ygeman. Medvetna missförstånd är sällan en fruktbar utgångspunkt för en givande diskussion. Jag får be Anders Ygeman att anpassa sina frågor om han vill ha bättre svar.

Hotet från högerextrema och vänsterextrema grupper kommer sannolikt att trappas upp ju närmare valet vi kommer. Också av detta skäl behöver Sverige fler poliser och mer resurser både till Polismyndigheten och till Säkerhetspolisen. Det har vi arbetat för under hela mandatperioden, och vi välkomnar en utveckling där nu andra partier följer efter.

Vi vill se utökade möjligheter till kriminalisering av handlingar som är knutna till terrorism. Det handlar bland annat om att förbjuda spridning av terrorpropaganda, som visat sig vara ett av de viktigaste verktygen för Islamiska statens rekryteringar. Samtidigt välkomnar vi att fler partier ansluter sig till förslaget om att kriminalisera deltagande i terrororganisationer.

Vi vill skärpa lagen om särskild utlänningskontroll för att garantera att utvisningsdömda terrorister inte ska kunna röra sig fritt i vårt land när verkställighetshinder råder. Vi vill utöka användningen av kameraövervakning på ställen där det är mycket folk i rörelse. Vi vill även kriminalisera samtliga terrorresor, till skillnad från er andra, genom att inkludera terrorresor som sker till ett medborgarskapsland.

Vi vill såklart skärpa straffen för terrorbrott. Vi vill att de som lyckas återvända från terrorresor automatiskt ska häktas för att utredas gentemot befintlig lagstiftning. Vi vill att de som har valt att kriga för Islamiska staten inte ska vara välkomna tillbaka som svenska medborgare, men vi är inte principiellt emot att de häktas, döms och avtjänar straff i Sverige innan de utvisas på livstid från Sverige.

Herr talman! Det finns mycket som vi vill. Vi hoppas såklart att regeringen och, för den delen, den borgerliga oppositionen kan ta till sig någonting av det som vi vill.

Avslutningsvis vill jag deklarerera att Sverigedemokraternas stöd kommer att finnas för samtliga förslag som leder i vår riktning. Vi finns tillgängliga för regeringen, om man har frågor eller synpunkter på våra förslag, för att utveckla ett bredare stöd i Sveriges riksdag för de lagförslag som presenteras.

Jag vill också tacka samtliga deltagare i debatten för en hyggligt konstruktiv debatt.

Anf. 21 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP):

Herr talman! Jag är glad över att dagens debatt om dessa viktiga frågor huvudsakligen har varit mycket konstruktiv.

Terroristernas mål är inte bara att döda enskilda människor utan också att i grunden förgöra vårt öppna demokratiska samhälle. Därför finns det i grund och botten ingen motsättning mellan å ena sidan kampen mot terrorism och å andra sidan arbetet för demokrati. Därmed är det inte sagt att det inte i många fall aktualiseras svåra och viktiga avvägningar i enskilda förslag.

I det kommande arbetet kommer Miljöpartiet att vara en röst för konkreta och verkningsfulla förslag som lever upp till rättssäkerhetens krav, till internationella konventioner och till mänskliga rättigheter, inklusive skyddet för den personliga integriteten.

Bara så kan vi på ett ansvarsfullt sätt och med demokratins fulla kraft motverka terrorism utan att exploatera rädslor och sprida misstänksamhet mellan människor och olika grupper. På det sättet skiljer vi oss i grunden från Sverigedemokraterna, som förutom att ha bjudit in till en debatt där de vägrar att svara på frågor och angrepp återigen har givit uttryck för en vilja att ge terrorister straffrihet i stället för att verkningsfullt arbeta för att skydda demokratin mot dem som vill ha hat.

Anf. 22 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! Tack, alla meddebattörer i denna viktiga debatt! De samtal som pågår mellan regeringen och allianspartierna för att utveckla den gemensamma strategin har tagits upp. Det är en fortsättning på den som vi gjorde i december 2015.

Samtalen inleddes i måndags. De präglas av ett gott samtalsklimat och en konstruktiv anda. Det är viktigt att inte stirra sig blind på *en* av de motivbilder som någon som planerar ett terrorattentat mot Sverige kan ha. Säkerhetspolisen såväl som den nationella samordnaren arbetar med tre huvudsakliga våldsbejakande former: islamism, högerextremism och vänsterextremism. Flera har också nämnt den rättsprocess som pågår mot tre nazister i Göteborg.

I samtalen har Centerpartiet med sig några idéer som Centerpartiet vill hävda. Det gäller, som jag tog upp i mitt tidigare inlägg, kriminalisering av samröre. Vi vill i samma anda också titta på en ytterligare kriminalisering av stödjande av terrorism. Någoting annat som vi vill ta upp är att inga offentliga medel ska kunna gå till spridande av våldsbejakande och antidemokratiska budskap.

Myndigheter måste få större möjligheter att dela information som är viktig för att hindra terrorbrott. Den nationella samordnarens roll måste breddas och fördjupas. Vi ser framför oss ett nationellt resursteam för att hantera framför allt återvändare men även andra som riskerar att radikaliseras. Vi tittar också på om man inte skulle kunna återföra en nationell polisreserv till detta.

I dessa samtal ingår partier som alla har visat att de har varit mogna att ta ansvar för Sverige, att sätta partipolitisk prestige åt sidan och att jobba tillsammans för det som är det gemensamma välet. Det är partier som inte försöker ta enkla poäng på att exploatera rädsla, och det är partier som genom historien har varit beredda att ta ansvar för just Sverige. Alla partier är inte mogna för det.

(Applåder)

Anf. 23 LINDA SNECKER (V):

Herr talman! Vänsterpartiet vill bekämpa och motverka terrorism med effektiva, rättssäkra och välavvägda metoder. Vi måste ha kunskap om varför människor vänder sig till våldsbejakande extremism, hur rekryteringen går till och hur vi som ett öppet och demokratiskt samhälle kan motverka auktoritära, fascistiska och våldsamma krafter. Att då måla ut islam och muslimer som det största hotet är att gå både högerextrema och jihadisterna till mötes. Det är att brännmärka vissa människor och göra dem till brottslingar.

Experter manade till lugn och eftertänksamhet för tre veckor sedan. Vi vet att terrorattacker begås av personer från samtliga våldsbejakande miljöer. När vi bekämpar terrorbrott måste vi hålla huvudet kallt och hjärtat varmt.

Jag tackar för dagens debatt.

Anf. 24 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Vi blir anklagade av Sverigedemokraterna för att vi inte har drivit till exempel kriminalisering av strid utomlands och samröre och så vidare. Men läs gärna våra motioner från hösten 2014! Vi har återkommande, oberoende av de tragiska terrorattentaten, drivit dessa frågor. Det vet förhoppningsvis Sverigedemokraterna om.

Sedan gäller det Liberalernas fokus i denna debatt. Jag hoppas att det blir på det lokala brottsförebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism och radikalisering. Det har vi lyft upp i vår budgetmotion i riksdagen. Vi tar också upp vikten av att få ut fler områdespoliser för att förstärka polisen i yttre tjänst nära dessa områden, så att vi snabbt kan identifiera riskpersoner och kan hantera detta tillsammans med skola och socialtjänst. Det är därför som vi också sedan ett och ett halvt år tillbaka aktivt driver frågan om att Säkerhetspolisens regler kring sekretess och offentlighet måste förändras, så att man enklare kan dela med sig av information om extremister och återvändare till skola och socialtjänst. Det är en avgörande punkt när det gäller att möta hotet och dem som faktiskt uppmanar till detta och rekryterar och finansierar terrorister som begår terrorattentat i Sverige och inte minst utomlands.

Sverigedemokraterna har begärt den här debatten. Man kan ibland fundera över vad de vill uppnå med att begära en sådan debatt. Vi som är politiker och nationella politiker har ett extra stort ansvar för vad vi säger och hur vi säger det. Jag tror inte att Sverigedemokraterna uppnår målet om mindre extremism och mindre radikalisering om man fortsätter att agera aggressivt, överdriva och ta in en viss målgrupp eller en viss religion. Jag tror att det blir precis tvärtom, och det kommer vi inte att bidra till från Liberalernas sida.

(Applåder)

Anf. 25 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Jag har i denna debatt lyft fram att vi behöver höja vår terrorbekämpningsförmåga och att vi behöver bekämpa terrorns rötter. Jag tror att vi kan dra lärdomar av det attentat som vi debatterar i dag. Det kan vi kanske också göra om en liten tid – polisen genomför en egen utvärdering. Jag tror att vi kan dra lärdom av attentat vi har sett i andra länder. Redan nu har vi förslag på riksdagens bord, så vi kan göra detta.

Jag välkomnar också den konstruktiva ton som finns i den här debatten men även i de samtal som pågår. Där vill Kristdemokraterna vara en konstruktiv part i att vi kommer överens om fler åtgärder, kraftfullare åtgärder, för att höja vår terrorbekämpningsförmåga men också bekämpa terrorns rötter. Vi behöver stå enade i kampen mot terrorismen; jag tycker att den här debatten har visat på det.

En hel del olika förslag har lyfts fram. Jag vill bara nämna två ytterligare förslag som vi kristdemokrater har.

Vi vill öka antalet förvarsplatser, och vi vill att fotboja ska kunna vara ett alternativ till förvar eller anmälningsplikt för personer som bedöms utgöra en säkerhetsrisk.

Vi vill också stärka den inre utlänningskontrollen, och vi vill att Säpo ska ha möjlighet till signalspaning även under förundersökning.

Det här är förslag som flera andra partier också har lyft fram under debatten. Tillsammans med de förslag vi redan har presenterat om att ge polisen rätt redskap och resurser och om hur vi kan ta fajten för att bekämpa terrorns rötter är detta någonting som vi gärna vill bidra med i de blocköverskridande samtal som nu pågår.

Jag vill tacka inrikesministern och alla andra debattörer för deltagandet i dagens debatt samt Sverigedemokraterna, som initierade den.

(Applåder)

Anf. 26 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Sverigedemokraterna har framgångsrikt exploaterat martyrskapet i svensk politik och sagt: Ingen vill debattera med oss! Nu vet vi att det finns en sak som Sverigedemokraterna fruktar mer än att ingen vill debattera med dem, nämligen att debattera sin egen politik.

Jag har citerat ur Sverigedemokraternas riksdagsmotion, underskriven av partisekreteraren. Trots att Adam Marttinen har haft mer talartid än alla andra i den här debatten har han inte lyckats svara på en enda fråga om Sverigedemokraternas egen politik. När jag citerar den rättspolitiska talespersonen, som är ganska tydlig när han säger att ”vid utvisning ska noll och ingen hänsyn tas till om de riskerar tortyr eller dödsstraff”, klarar Adam Marttinen inte ens att tydliggöra om det här är Sverigedemokraternas position eller inte.

Det är ändå ett grundkrav på ett parti som är invalt i Sveriges riksdag att man kan försvara den egna positionen eller, om man inte kan försvara den, åtminstone tydliggöra vilken den egna positionen är. Det är ett grundkrav för det demokratiska samtalet.

I övrigt tycker jag att det här har varit en bra debatt. Jag tycker att samtliga partier som har deltagit konstruktivt har fört fram förslag som jag tror kan bygga Sverige säkrare och tryggare. Jag vill återigen tacka partierna som har deltagit, för när samhället ställs inför den här typen av prövningar och utmaningar tror jag att det är en styrka att vi kan möta det med fasthet och enighet och att vi kan fortsätta bygga och göra Sverige till ett tryggare och bättre land. Tack för det, och tack för den här debatten!

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 2 Justering av protokoll

Protokollet för den 7 april justerades.

§ 3 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Talmannen meddelade att *Caroline Szyber* (KD) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 1 maj, varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för *Sofia Modigh* (KD).

§ 4 Anmälan om ersättare

Talmannen anmälde att *Sultan Kayhan* (S) skulle tjänstgöra som ersättare för *Arhe Hamednaca* (S) under tiden för hans ledighet den 1 maj–30 juni.

§ 5 Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält *Kalle Olsson* som suppleant i finansutskottet och *Sultan Kayhan* som suppleant i justitieutskottet under *Arhe Hamednacas* ledighet.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i finansutskottet
Kalle Olsson (S)

Talmannen förklarade vald *under tiden den 1 maj–30 juni* till

suppleant i justitieutskottet
Sultan Kayhan (S)

§ 6 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2016/17:462

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:462 Efterlevnaden av svaveldirektivet av *Johan Hultberg* (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 9 maj 2017.

Statsrådet har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 27 april 2017

Miljö- och energidepartementet

Karolina Skog (MP)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:471 Ekonomiskt stöd till svensk film
av Cecilia Magnusson (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 12 maj.

Skälet till dröjsmålet är att ministern är uppbokad på andra åtaganden.

Stockholm den 26 april 2017

Kulturdepartementet

Alice Bah Kuhnke (MP)

Enligt uppdrag

Helena Swenzén

Expeditions- och rättschef

§ 7 Anmälan om granskningsrapport

Talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till socialförsäkringsutskottet:

RiR 2017:9 Bostadsbidraget – ur ett fördelnings- och arbetsmarknadsperspektiv

§ 8 Svar på interpellation 2016/17:367 om medicinsk åldersbedömning

Svar på
interpellationer

Anf. 27 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Johanna Jönsson har frågat mig vad jag och regeringen kommer att göra för att barn som felaktigt skrivits upp i ålder utan en medicinsk åldersbedömning inte ska utvisas till ett ordnat mottagande.

Inledningsvis vill jag påminna om att det inom asylprocessen är den sökande som har bevisbördan och att det endast krävs att den sökande gör sin identitet inklusive ålder sannolik. Det är ett lägre beviskrav än vad som gäller i andra migrationsärenden. Inom asylrätten gäller även en särskild bevislätnadsregel: principen om tvivelsmålets fördel, benefit of the doubt. Många asylsökande kan göra sin identitet inklusive ålder sannolik utan medicinsk åldersbedömning, till exempel genom pass- och andra identitetshandlingar eller annan bevisning.

Det är dock viktigt för förtroendet för asylprocessen att det vid behov även finns möjlighet att erbjuda den sökande ett tillfälle att genomgå en medicinsk åldersbedömning. En sådan blir bara aktuell om sökanden inte har kunnat göra sin ålder sannolik på annat sätt, och den får utföras endast om sökanden har gett sitt skriftliga samtycke.

Systemet med medicinska åldersbedömningar upphörde emellertid i praktiken att fungera under den förra regeringsperioden. För den nuvarande regeringen har det varit angeläget att finna en ordning för hur sådana ska kunna genomföras som har ett brett stöd. Regeringen gav därför Rättsmedicinalverket i uppdrag att i samarbete med Migrationsverket utforma ett sådant system. Detta är nu på plats sedan den 13 mars i år. Hittills har

Migrationsverket beställt medicinska åldersbedömningar från Rättsmedicinalverket i mer än 2 200 ärenden.

Asylsökande som fått sin ålder korrigerad i samband med ett avslagsbeslut kan överklaga beslutet om avslag på asylansökan till migrationsdomstol. Vid en sådan överklagan blir även åldersfrågan föremål för domstolens prövning. Det är upp till domstolen att bedöma om Migrationsverket har haft ett fullgott beslutsunderlag för att pröva frågan om ålder. Domstolen får då också ta ställning till vilka åtgärder som bör vidtas, exempelvis om den sökande ska erbjudas att genomgå en medicinsk åldersbedömning.

Avslutningsvis vill jag betona att EU:s återvändandedirektiv och utlänningslagen ställer ett krav på ordnat mottagande vid ett återvändande när det handlar om ensamkommande barn och att det inte finns något utrymme för svenska myndigheter att avvika från detta krav. Det är upp till Polismyndigheten, Migrationsverket och migrationsdomstolarna att i verkställighetsstadiet bedöma om det finns hinder mot att verkställa ett av- eller utvisningsbeslut. I samband med den verkställighetsprövningen kan inhibition beslutas om skäl finns därtill.

Anf. 28 JOHANNA JÖNSSON (C):

Herr talman! Tack, statsrådet, för ditt svar på denna väldigt viktiga interpellation!

Det här är ett område som jag skulle säga är akut. Situationen för många ungdomar men också människor som arbetar med de här ungdomarna blir värre för varje dag just nu, och det är allt fler som hamnar i en helt ohållbar situation. Det gäller personer som har fått sina avslagsbeslut, ofta på grund av att åldern har räknats upp, men också personer som befinner sig i väntan och oroar sig för vad som ska hända när de väl får sina beslut.

Det här har vi fått se oroande och hemska följder av. Till exempel har fyra ensamkommande ungdomar den senaste tiden tagit livet av sig. De finns inte längre. Det är också betydligt fler som tar till andra typer av självskadebeteende. Vi vet att HVB-hemspersonal tar extra rundor i rummen på nätterna för att se att ungdomarna fortfarande lever. Jag får själv en hel del samtal och mejl från personal som beskriver de här situationerna, hur de varje morgon går in och funderar på det här. Det är alltså akut, och det är allvarligt.

Sedan förra våren har Migrationsverket skrivit upp åldern för väldigt många – man brukar tala om ungefär 6 000 som har blivit uppskrivna under senare tid.

Migrationsverket valde självt att sluta fatta beslut i ärenden där åldern var oklar medan man inväntade att Rättsmedicinalverket skulle komma igång med sin mer rättssäkra metod för medicinska åldersbedömningar.

För mig känns det bara helt logiskt och rimligt att även de ungdomar som finns kvar i landet, oavsett om de har fått sitt sista utvisningsbeslut från sista instans eller inte, ska få möjlighet till de här bedömningarna. Vi har ett nytt verktyg på plats, och vi vill såklart på alla sätt se till att vi inte utvisar minderåriga till ett ordnat mottagande. Jag är glad att det verkar som att statsrådet delar min bild.

Det som är problematiskt nu och det som min fråga handlar om är de som har fått det sista beslutet. Där handlar det i själva verket om verkställighetshinder, alltså att man får anmäla till Migrationsverket att man har verkställighetshinder.

Där har Migrationsverket svarat, och det står även på verkets hemsida, att man inte kommer att be Rättsmedicinalverket om en medicinsk bedömning. Det innebär att den sökande själv måste få till stånd en sådan om denne vill. Då blir det en situation där det är svårt att få tillgång till de mer rättssäkra metoderna. Det finns inte särskilt många i Sverige som är beredda att göra medicinska åldersbedömningar utanför systemet. Ofta är det bara möjligt att göra en tandröntgen, och vi vet att det inte är tillräckligt. Det blir rättsosäkert även där.

Det är därför vi anser att även dessa ungdomar ska få tillgång till det nya, mer rättssäkra systemet hos Rättsmedicinalverket. För att det ska bli så måste Migrationsverket begära det. Det är vad vi efterfrågar.

Det finns mycket mer att diskutera, men just nu gäller frågan specifikt dem som redan har fått beslut i sista instans, dem som redan befinner sig i ett skede där de ska utvisas och som åberopar verkställighetshinder. Där önskar jag att ministern kunde visa en mer positiv inställning till att försöka hitta ett sätt att hjälpa ungdomarna.

Anf. 29 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det här är ett gravt misskött område av den förra regeringen. När jag ser på hur frågan hanterades kan jag nästan bara gråta åt allt.

År 2012 kom Socialstyrelsen med nya riktlinjer. I praktiken gavs barnläkarna vetorätt. Ni visste redan då – det var ni som styrde Sverige då – att det fanns en över huvud taget stor misstro mot metoderna, och därmed skulle det bli svårare och svårare att få bedömningarna gjorda. Mycket riktigt blev utgången att det blev svårare och svårare att över huvud taget genomföra några medicinska åldersbedömningar.

Vad gjorde då den borgerliga regeringen? I ett ord: ingenting. År 2012 kom riktlinjerna. Då gjorde man ingenting. År 2013 gjorde man ingenting. År 2014 gjorde man ingenting. Det blev i stället upp till den nya regeringen att försöka skapa en ordning där det fanns förtroende hos alla parter. Det är precis det ansvaret som vi tog. Vi gav Rättsmedicinalverket uppdraget. Det finns nu på plats en ordning som åtnjuter förtroende hos alla parter. Nu genomförs dessa medicinska åldersbedömningar på ett mycket professionellt sätt. Hittills i år är det fråga om 2 200 ärenden.

För dem som redan har fått sina beslut, och där besluten har överklagats på grund av att åldersbedömningen ifrågasätts, kan domstolen begära in från Migrationsverket den typen av medicinska åldersbedömningar. Det har hittills i år skett i ett tjugotal ärenden.

Om dåvarande regeringen hade gjort saker och ting hade situationen varit bättre när det 2015 kom 35 000 ensamkommande ungdomar. Så blir det när regeringen inte orkar ta i de svåra frågorna utan lämnar över till någon annan. Då blir det svåra situationer.

Jag ställer frågorna till Johanna Jönsson: Varför agerade inte Centerpartiet under er regeringsperiod för att få till stånd fungerande medicinska åldersbedömningar? Varför valde ni att titta åt ett annat håll?

Åldersbedömning är ett nytt bevismedel, men jag vill samtidigt understryka att det faktiskt är den enskilde som söker som ska göra sin ålder sannolik. Det är så bevisbördan faktiskt ligger. Detta är bara ytterligare ett bevismedel. Om man inte lyckas bevisa sin ålder finns numera denna möjlighet. Men det finns andra sätt som många som lyckas göra sin ålder trolig använder, till exempel någon typ av handlingar.

Åldersbedömningar är viktiga i förhållande till bedömningsprocessen i asylärenden, men det handlar också om rena barnsäkerhetsfrågor. Det är därför som regeringen, som Johanna Jönsson vet, nu har lagt fram förslag om att göra dessa åldersbedömningar så tidigt som möjligt. I stället för att vänta tills att själva prövningen sker efter ett år eller så, säger vi att åldersbedömningarna ska göras så fort som möjligt från det att den sökande har kommit till Sverige. Det handlar bland annat om att skapa en ordning där dessa ungdomar kan ges ett säkert boende. Vi vill inte blanda vuxna och barn i samma boende. Det har också varit en stor brist.

Låt mig ändå ställa frågan till Johanna Jönsson: Om ni tycker att denna fråga är så angelägen, varför drev ni inte frågan under er regeringstid?

Anf. 30 JOHANNA JÖNSSON (C):

Herr talman! Jag tappar nästan förmågan att säga någonting.

Ministern väljer alltså att använda största delen av talartiden för att prata om den viktiga akuta frågan, som berör tusentals ungdomar, eventuellt barn, till att skylla på den förra regeringen. Så mycket tar man frågan på allvar. Jag vet knappt vad jag ska säga!

Jag tänker inte lägga majoriteten av min tid på att diskutera vad som hände för några år sedan. Det är *nu* situationen råder. Ministern vet likaväl som jag att metoderna har utvecklats sedan dess. Det finns mer rättssäkra metoder nu. Han känner också till inställningen i landet och hos i princip samtliga politiker. Det är inte så att Socialdemokraterna var så oerhört drivande i att få till stånd de medicinska åldersbedömningarna tidigare heller.

Att ägna talartiden åt att älta vems fel det är att det har blivit så här, när det nu finns möjlighet att göra någonting åt det, oavsett vem som har ansvar för området just nu, är att inte ta ansvar i en akut situation. Det finns saker som kan göras.

Ministern tog återigen upp att domstolarna kan göra en begäran. Jag pratar inte om den gruppen. En minister som har ansvar för justitiefrågor borde förstå skillnaden. Det är inte domstolarna som avgör verkställighetshindren, utan det är i första hand till Migrationsverket som de lämnas in. Migrationsverket har sagt att man inte kommer att begära in den typen av medicinska bedömningar från Rättsmedicinalverket. I så fall får den sökande själv försöka få till stånd en medicinsk åldersbedömning. Jag försökte i mitt förra inlägg förklara att det är oerhört svårt att få denna bedömning gjord med de nya, mer rättssäkra metoderna.

Det behöver göras mycket annat för denna grupp. Även där gör nuvarande regering för lite. Det behöver snabbt komma till stånd en ordning där ungdomar på sin 18-årsdag, eller om deras ålder räknas upp till 18 år, inte flyttas från kommunen. Vi har föreslagit att om en person bedöms vara eller är under 21 år ska man få stanna kvar i kommunen, och utgifterna ska

därmed bekostas av staten. Många kommuner efterfrågar den möjligheten eftersom de ser att ungdomarna ofta stannar kvar, blir hemlösa, hamnar i ett skuggsamhälle och far oerhört illa. Vi har också sagt att den ålder som den unge hade när ansökan lämnades in ska gälla. Handläggningstiderna just nu leder till att barn hinner fylla 18 år under processen, oavsett om de räknas upp i ålder eller inte. Det finns mycket mer som kan göras.

Just nu handlar allt detta om att Migrationsverket självt har sagt att besluten inte är rättssäkra. Verket har gjort en utredning som visar att i 60 procent av fallen har beslutsunderlaget inte varit tillräckligt eller åldern inte tillräckligt utredd. Det gäller 60 procent av fallen! Flera av dem har redan fått beslut i sista instans. De är uppe för just verkställighetshinder. Det är dem jag pratar om.

Varför vill ministern inte ge dem möjlighet till att få fram ytterligare bevismedel så att de kan visa om de är minderåriga? Är det för att den förra regeringen inte gjorde tillräckligt? Är det för att Centerpartiet inte drev på tillräckligt för sex år sedan? Det är helt orimligt.

Anf. 31 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Problemet var inte att ni inte drev på, utan problemet var att ni inte gjorde någonting. Ni lät systemet falla utan att göra någonting. Det var ingenting 2012, 2013 eller 2014.

Detta har fört med sig stora konsekvenser. En sådan konsekvens är att när det kommer ensamkommande ungdomar hit är det svårt att avgöra deras ålder.

Den andra problemdelen var att när det 2015 kom 35 000 visste man inte hur man skulle placera dem. I en del fall placerades därför vuxna tillsammans med ungdomar.

Detta är ett exempel på när en regering inte klarar av att lösa en uppgift utan skjuter saker och ting framför sig. Då hamnar man ofta i sådana här situationer.

Min fråga till Johanna Jönsson var varför ni inte gjorde något när ni hade möjlighet att göra något för att klara upp situationen. Jag fick inget svar på den frågan.

Det kom 35 000 år 2015. Av dem har drygt hälften fått besked om de får stanna eller inte. Vi har kvar ungefär 17 000. De allra flesta av dem kommer att få besked inom det närmaste halvåret.

Vi har en hög takt på beslutsfattandet nu. Det togs 112 000 beslut förra året, och hittills i år har det tagits 95 000 beslut. Det är en följd av att vi har allokerat så mycket resurser till Migrationsverket.

Av de ensamkommande ungdomar som har fått sina beslut och är under 18 år ligger beviljandegraden högt. Jag tror att den senaste siffran är 84 procent.

Johanna Jönsson säger att rättssäkerheten är ifrågasatt. Migrationsverket har gjort en bedömning av en utvärdering av beslutsfattandet. Man har kommit fram till att man kan bli bättre i en del avseenden. Men att utifrån det säga att det inte finns någon rättssäkerhet på detta område är att dra för långtgående slutsatser. Det är tvärtom så att när frågorna väl kommer till migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen har ändringsfrekvensen inte ökat. Här görs en ny prövning för att se om det besked som

Migrationsverket gav var riktigt eller inte. Att ändringsfrekvensen inte har ökat är ett argument för att vi har en rättssäker process.

Det är som sagt den enskilde som ska påvisa att åldern är sannolik. Det är så regelverket ser ut. Lyckas man inte med det löper man risken att bli betraktad som vuxen. Något annat sätt finns det inte för oss att hantera detta på. Vi kan inte ha en ordning där vi automatiskt litat på den som kommer och säger att han eller hon är 16 år när han eller hon i själva verket visar alla tecken på att vara 20, 25 eller 30 år. Det måste göras en prövning.

Det vi har gjort, som den borgerliga regeringen inte gjorde, är att vi har skapat ett system för medicinsk åldersbedömning som är ett av världens mest rättssäkra. Man har de modernaste metoderna till sitt förfogande.

Johanna Jönsson påpekade helt riktigt att Migrationsverket i februari sa att man avvaktade med beslut tills man kunde tillgodogöra sig det nya bevismedlet. Det är så man får göra när man får ett nytt bevismedel.

Jag pekade också på möjligheten att domstolarna kan inhämta ytterligare underlag under en överklagandeprocess. Det har redan skett i ett tjugotal fall.

Att gå vidare i detta är inte aktuellt för mig.

Anf. 32 JOHANNA JÖNSSON (C):

Herr talman! Ministern fortsätter att ägna en del av sin talartid åt att diskutera vad som har gjorts och inte har gjorts tidigare. Jag upprepar att jag tycker att det är ganska irrelevant eftersom det handlar om vad vi kan göra just nu. Jag försökte också förtydliga varför detta är viktigt, brådskande och behöver tas tag i nu av den sittande regeringen. Just nu sitter ju inte vi i regering.

Om vi ska hålla på och diskutera vad som hände förut och varför det inte gjordes förut, låt mig åter säga: Ni var inte heller drivande. Frågan var inte lika akut. Det inte var lika många som kom, så frågan var inte lika viktig.

Det borde definitivt ha gjorts mer för att driva på detta, men det var svårt. Migrationsverket försökte lösa det på flera olika sätt, och regeringen sa ju inte: Lös inte detta! Migrationsverket försökte men hade svårt att hitta en metod för det. Migrationsverket har också sagt att det inte var tillräcklig politisk påtryckning. Det är sant; vi borde ha gjort mer.

Men låt oss inte ägna all tid åt detta. Ministern svarar fortfarande inte på min fråga. Han fortsätter att ta upp domstolarna och att systemet nu är på plats. Men jag talar om dem som är i nästa skede. Jag talar om dem som redan har fått sitt sista avslag i domstolen. Det är dem detta handlar om, så var snäll och svara på frågan. Varför vill ministern inte att de ska få tillgång till detta bättre och fantastiskt rättssäkra system som ministern talar om?

Minderåriga ska ha bevisbördan. Ja, de har bevisbördan. Men ministern är såklart medveten om hur svårt det är att bevisa sin ålder om man kommer från Afghanistan och har en tazkira som underkänns av Migrationsverket, om man har varit på flykt och inte fått med sig sina handlingar eller om man inte hade några handlingar från början för att man till exempel är född i Iran.

Snälla, svara på frågan vad gäller dem i sista skedet: Varför inte?

Anf. 33 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Möjligheten till inhibition finns också i det sista skedet. Man kan fatta ett myndighetsbeslut. När det gäller överklaganderenden är det domstolen som kan hämta in dessa yttranden.

Nu har vi ett fungerande system på plats. 2 200 ärenden har behandlats hittills, och snart kommer man att kunna göra nästan 3 000 bedömningar per månad. Kapaciteten är alltså utbyggd.

Hur Johanna Jönsson än vrider och vänder på det är grundproblematiken den att man lämnade en fråga utan att lösa den. Jag tror inte att den borgerliga regeringen bestämde att frågan inte skulle lösas, utan det var passiviteten som var bekymret. Det gjorde att problemet blev större i det läge vi hamnade 2015. Problemet fanns även 2012, 2013 och 2014; det uppstod inte bara. Det var bekymmer med var barnen skulle placeras och hur man skulle vara säker på åldrar. Här gjorde den gamla regeringen inget.

Slutsatsen är nog ändå att vi har löst det problem som ni misslyckades att lösa. Det omfattar också dem som befinner sig mitt i en överklagandeprocess. När de i överklagandet ifrågasätter beslutet kommer de att få möjlighet att begära in detta underlag.

När det gäller verkställighetshinder finns det möjlighet till inhibition, men det kan inte jag som minister bestämma om i enskilda fall.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2016/17:368 om arbetskraftsinvandring

Anf. 34 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Johanna Jönsson har frågat mig huruvida jag och regeringen fortfarande avser att främja arbetskraftsinvandring eller om det kan bli aktuellt att införa någon form av myndighetsprövning av bristyrken.

Något arbete med att återinföra arbetsmarknadsprövningar pågår inte i Regeringskansliet. Den diskussion som Johanna Jönsson refererar till har förts inför den socialdemokratiska partikongressen.

På ett antal sätt står det dock klart att dagens regelverk, som tillkom under den borgerliga regeringen, har visat sig ha stora brister och måste förändras. Regeringen har därför vidtagit en rad åtgärder både vad gäller effektivare kontroller och kortare handläggningstider.

Regeringen beslutade den 2 juli 2015 att tillsätta utredningen Åtgärder för att stärka arbetskraftsinvandrares ställning på arbetsmarknaden. Strax före jul tog jag emot utredningens betänkande.

Regeringen går nu vidare med utredningens förslag om möjligheten att underlåta återkallelse av arbetstillstånd när arbetsgivaren på eget initiativ har vidtagit rättelse.

Regeringen går även vidare för att utreda en möjlighet att rätta mindre, icke uppsåtliga misstag efter det att Migrationsverket påpekat brister i villkoren under tillståndsperioderna.

Utredningen presenterade även bland annat förslag om straffansvar för arbetsgivare som uppsåtligen inte har uppfyllt villkoren som legat till grund för ett arbetstillstånd. De frågorna bereds nu vidare inom Regeringskansliet.

Regeringen har i årets regleringsbrev även gett Migrationsverket i uppdrag att ta fram en handlingsplan för hur handläggning av både nya ärenden och förlängningsärenden inom arbetstillstånd kan förkortas betydligt.

Migrationsverket har därutöver fått i uppdrag att ta fram en strategi för en mer ändamålsenlig tillgänglighet och service till sökande och intressenter, till exempel företag.

Sammantaget syftar dessa åtgärder till att stärka kompetensförsörjningen för svenska företag och för Sverige som kunskapsnation. Sverige behöver ett system för arbetskraftsinvandring som möter de behov som finns av att rekrytera kompetens utomlands. Sverige ska även vara ett attraktivt land för innovativa och kunskapsintensiva företag. Ett välfungerande regelverk är ett av många instrument som kan bidra till en positiv utveckling i detta avseende.

Anf. 35 JOHANNA JÖNSSON (C):

Herr talman! Anledningen till att jag ställde interpellationen var vissa uttalanden av näringsminister Mikael Damberg. Dels var det en DN Debatt-artikel, där han uttryckte att man vill ha behovsprövning och att det ska bli svårare för personer som inte anses höra till bristyrken eller som är okvalificerade att komma till Sverige, dels var det vissa uttalanden efter debattartikeln som jag ansåg var väldigt uppseendeväckande. Han sa bland annat att det handlar om fri invandring av snabbmatpersonal från Mellanöstern och städpersonal från Mongoliet och att det är något som Socialdemokraterna inte vill se.

När Mikael Damberg uttalar sig är det lite svårt att veta om det handlar om Socialdemokraternas linje, om det är Mikael Damberg som privatperson som känner dessa saker eller om det är näringsminister Mikael Damberg som uttalar sig för regeringens räkning. Det blir svårt för alla att veta.

Detta blir också svårt att veta för de företag som funderar på att rekrytera och som är helt beroende av den typen av kompetens för att kunna överleva, utvecklas och bidra till Sveriges tillväxt. Detta har jag fått höra på många företagsbesök som jag har varit på och i samtal, mejl och så vidare; man är djupt oroad.

Jag var hos Almega i förra veckan. Där diskuterades bland annat hur man ska kunna värna det system som vi har på plats, där människor välkomnas till Sverige om de jobbar, försörjer sig själva och bidrar till Sveriges tillväxt och där man ser att det är företagen som bäst kan avgöra vilken typ av kompetens de behöver, oavsett utbildningsnivå eller om Arbetsförmedlingen har bestämt att det är ett bristyrke eller inte.

Jag måste säga att jag är lättad över det svar jag har fått från ministern i denna fråga, att man kommer att fortsätta att värna arbetskraftsinvandringen så som den ser ut och att man inte just nu i regeringen bereder ett förslag om behovsprövning. Det är viktigt. Men det finns mycket mer som behöver göras, och jag önskar att regeringen vore mer proaktiv. Det är en sak att sitta och prata om och bereda saker, men vi har ju en akut situation där människor utvisas varje vecka, på grund av små misstag och brister som man inte har möjlighet rätta till när de framkommer.

Vi har också situationer där man har gjort allt man har kunnat när man först anställde. Man har ringt Migrationsverket och frågat vilka försäkringar som behövs och hur man kan se till att det blir rätt. Man har fått okej i en första runda, och sedan får personal ändå ett utvisningsbeslut efter fyra år. Det är helt orimligt och oerhört brådskande.

Detta gäller inte bara högkvalificerad personal, som det ibland låter som. Man pratar mycket om Spotify, till exempel. Ja, de har en väldigt svår situation, men det har även Kevin, som driver restaurangkedjan Rosegarden. Han har det oerhört svårt med sina kockar. Vissa är högkvalificerade och har lång erfarenhet och utbildning, men han har också rekryterat personer som helt enkelt bara är villiga att arbeta som kock. Dem har han tagit hit från andra länder eftersom han inte har lyckats få tag i människor här i Sverige som vill arbeta, trots att han ställer väldigt låga krav på formell kompetens. Enligt honom och många andra är det enormt svårt att få personer som är villiga att arbeta i den här typen av yrken.

Eftersom jag ändå är relativt nöjd med ministerns svar på min första fråga skulle jag vilja höra när får vi se förslag som gör systemet ännu bättre.

Anf. 36 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är roligt att höra att Johanna Jönsson är relativt nöjd med svaret. Jag är inte säker på att hon kommer att bli nöjd med det jag säger framöver.

Det är lika bra att vara ärlig och tydlig i en sådan här diskussion. Alla koalitionsregeringar – det vet du också, Johanna Jönsson – bygger på att man kan kompromissa utifrån olika utgångspunkter och komma överens med andra partier. Det har Centern också stor erfarenhet av. Jag kan till exempel tänka mig att ni inte var så förtjusta i pensionärsskatten – att pensionärerna skulle betala högre skatt än löntagarna – men ni fick svälja det därför att Moderaterna drev detta väldigt hårt och ville ha sina jobbskatteavdrag. Då fick ni svälja att pensionärerna skulle betala högre skatt än löntagarna.

Detta är en del av diskussionen inom varje regering som är en koalitionsregering. Det är på samma sätt här. Det som Johanna Jönsson pekar på är riktlinjerna inför den partikongress som vi precis har haft. De är fastlagda som socialdemokratiska riktlinjer, och det är detta vi kommer att gå till val på.

Utgångspunkten i den socialdemokratiska hållningen är att vi har en stark utveckling på arbetsmarknaden just nu. Arbetslösheten faller, långtidsarbetslösheten faller, ungdomsarbetslösheten är den lägsta på 13 år och vi har 100 000 lediga jobb. Vi löser vår uppgift när det gäller jobben. Vi har en väldigt stark utveckling. Vi ser dock att det finns många fler som skulle behöva ha jobb. Vi har fortfarande över 300 000 arbetslösa, varav många inte har någon högre utbildning.

Den fråga som vi ställer, som Mikael Damberg ställde i artikeln och som också ställdes på den socialdemokratiska partikongressen är: Varför ska vi ha ett system där arbetsgivare har en självklar rätt att rekrytera städare från Bangladesh, när vi har tusentals människor som befinner sig i Sverige i dag – inte minst många nyanlända – och som skulle kunna ta dessa jobb i stället?

Varför ska det finnas en självklar rätt att rekrytera restaurangbiträden från andra sidan jorden när det finns tusentals människor i Sverige som kan ta dessa jobb? Det är precis denna linje som vi har lagt fast på den socialdemokratiska partikongressen. Detta är den socialdemokratiska uppfattningen, och det är vad vi kommer att gå till val på.

Som jag sa i interpellationssvaret finns dock inget pågående arbete i Regeringskansliet med att återinföra arbetsmarknadsprövning. Under tiden, medan vi väntar på att väljarna ska fälla sitt avgörande om vilken linje de tycker är klokast i detta läge, gäller det att försöka se till att det system vi har i dag för arbetskraftsinvandring fungerar bättre. Då inriktar vi oss på att rätta till en del av problemen.

Som du pekade på, Johanna Jönsson, innehöll ert system åtminstone två jättestora bekymmer. Det ena är att om arbetsgivaren gör fel är det löntagaren som får ta hela smällen och riskerar att utvisas. Detta skulle jag vilja kalla för ren klasspolitik – löntagaren tar hela smällen medan arbetsgivaren inte löper någon större risk alls.

Det andra problemet är att även om arbetsgivaren upptäcker att man har gjort fel hamnar man i en rent Kafkaartad situation där man inte kan rätta till felet i efterhand. Vi kommer inom kort – det rör sig om bara några veckor – att lägga fram förslag om att rätta till denna del, det vill säga möjligheten till själv rättelse. Där kommer vi att gå till riksdagen så fort som möjligt.

När det gäller sanktioner mot arbetsgivare som har gjort fel återkommer vi med förslag.

Anf. 37 JOHANNA JÖNSSON (C):

Herr talman! Och så blev jag förvirrad igen. Precis som när Mikael Damberg var ute och viftade i dessa frågor som såväl näringsminister som privatperson och socialdemokrat och gjorde det väldigt otydligt vad som egentligen är regeringens linje väljer migrationsministern nu att ägna en stor del av sin tid åt att prata om vad Socialdemokraterna vill i stället för att redogöra för vad regeringen vill. Det var ju därför migrationsministern kallades hit – interpellationen är riktad till regeringen.

Regeringen består av både Miljöpartiet och Socialdemokraterna, och där är det en kompromiss som gäller. Att då välja att argumentera för en annan linje än regeringens är ju intressant och ett val, men det var inte riktigt det jag frågade efter och som jag vill veta. Det jag vill veta är vad regeringen kommer att göra i dessa frågor. Det finns oerhört mycket att göra.

För att svara om Socialdemokraternas linje, även om jag inte tycker att det är lika relevant som vad regeringen tycker, vill ändå de allra flesta företag hitta personal i Sverige. Det är billigare och enklare, och man behöver inte vänta på långa handläggningstider.

Jag har suttit med städföretag på Gotland som har beskrivit i detalj hur de har tagit emot personer från Arbetsförmedlingen om och om igen men att det inte har fungerat. I stället har man gått vidare med att försöka rekrytera på asylboenden och där hittat några personer som kan fungera, men man funderar ändå på om man behöver ta till arbetskraftsinvandring för att klara det.

Det handlar inte om att man behöver personer med kompetens, om man nu inte tycker att det är en kompetens att gå upp tidigt på morgonen, dyka upp på arbetet och faktiskt göra det som krävs. Detsamma gäller som sagt Kevin på Rosegården. Han har försökt och försökt.

Då är frågan: Vad är hindren där? Då behöver regeringen i så fall rätta till det, så att man på ett bättre och vettigare sätt kan rekrytera den kompetens och de personer som redan finns i Sverige. Men det är en fråga som ligger lite grann vid sidan av det som vi diskuterar här nu.

När det gäller att det är arbetstagaren som får ta hela smällen håller jag med om att systemet var felriggat där. Vi från Centerpartiet har därför bland annat föreslagit att detta ska ändras. Vi vill att man ska kunna byta yrke och arbetsgivare redan från början om missförhållanden finns, i stället för att man ska bli utvisad. Vi vill också att den arbetsgivare som utnyttjar arbetstagare eller som begår ett misstag som leder till problem på detta område ska drabbas av en sanktionsavgift, ett straff helt enkelt.

Men detta ska inte drabba arbetstagaren som i dag. Det är nämligen det som vi ser, alltså att dessa små saker leder till att människor utvisas. Det är så många som nu omfattas. Jag blir kontaktad nästan dagligen av personer som beskriver antingen att de redan har fått beslut eller att de vet att det finns vissa saker i deras ärenden som kommer att leda till ett avslagsbeslut förr eller senare. Detta är saker som måste rättas till.

Socialdemokraterna, och även Miljöpartiet, stod bakom utskottsinitiativet och det tillkännagivande som riksdagen riktade till regeringen redan i december, där det sas att detta måste rättas till. Personer ska inte utvisas på grund av små misstag, särskilt inte när man faktiskt har försökt göra allting rätt. Vi vet att det kan handla om så lite som 35 kronor för lite i lön en enskild månad. Det kan handla om pensionsinbetalningar som startade en månad för sent. Det kan också handla om fel från Migrationsverket eller Skatteverket.

Anf. 38 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Detta, det vill säga att rätta till problemen i nuvarande lagstiftning, var ingenting som startade med ett tillkännagivande. Det startade med att jag tillsatte en utredning om arbetskraftsinvandring. Det var ett av de första besluten som jag fattade som nytilträd. Jag bad utredningen att titta på just dessa frågor, det vill säga hur det kan komma sig att det är arbetstagaren som får ta hela smällen trots att det är arbetsgivaren som har gjort fel. Jag vidhåller det som jag sa i mitt tidigare inlägg. Jag betraktar det som en ren klasspolitik.

Det är ingen tillfällighet att en borgerlig regering driver igenom en sådan ordning, det vill säga att löntagaren får ta hela smällen. Det är för att ni alltid i alla lägen egentligen bara ser arbetsgivarintresset. Ni ser aldrig löntagarnas intressen. Det är en vit fläck som ni har i nästan alla resonemang.

Vi har nu en lagstiftning där det är löntagarna som får ta hela smällen. Det ska vi rätta till.

Den andra frågan handlade om möjligheten att rätta till fel – denna Kafkaliknande situation som ett antal företag upplever. Då har vi sagt att vi ska göra två saker. Det ena är att vi nu under våren ska lägga fram ett lagförslag. Det innebär att när arbetsgivaren själv har upptäckt ett fel av mindre karaktär som icke är uppsåtligt som han eller hon har gjort finns det en möjlighet att så att säga läka det i efterhand. Det är precis det som Spotify har efterfrågat. De hamnade i precis denna situation. De hade inte gjort allt rätt från början men upptäckt det i efterhand och försökt att lösa det. Men det gick inte på grund av dessa byråkratiska regler. Den frågan ska vi nu lösa.

Det andra som vi måste göra är att gå vidare ett steg till och säga att även mindre och icke uppsåtliga fel som Migrationsverket sedan upptäcker ska vara möjliga att så att säga läka. Det är nästa översyn som vi ska göra.

Här får vi vara lite försiktiga. Vi vill inte bjuda in till ögontjäneri, det vill säga att man missköter sig och hoppas att inte någon ska upptäcka det och att det sedan ska vara möjligt att läka det i efterhand. Vi får vara lite försiktiga när vi drar denna gräns. Men vi är beredda att ta ett steg till där också.

När det gäller den första delen av frågan frågade Johanna Jönsson mig också om socialdemokratisk politik och vad vår linje var. Det var det som jag försökte svara på, utöver att jag svarade på vad som pågår i Regeringskansliet.

Det är bara att erkänna att vi två har olika uppfattningar. Jag tycker att det är rimligt att ställa frågan varför det ska vara en självklarhet att man ska kunna rekrytera städare från Bangladesh när vi har tiotusentals människor som ska komma in på svensk arbetsmarknad och som kommer att behöva efterfråga just den typen av jobb. Det är människor som inte kan ta jobb där det ställs krav på att man har höga kvalifikationer. Om vi ska kunna klara detta på lite längre sikt måste den frågan ställas. Det är precis det som vi gör i de socialdemokratiska riktlinjerna, och det är det som vi som parti kommer att gå till val på. Där skiljer vi oss helt enkelt åt, och vi har olika uppfattningar.

Anf. 39 JOHANNA JÖNSSON (C):

Herr talman! Den utredning som ministern hänvisar till handlar i mycket stor utsträckning om missbruk av systemet och i väldigt liten utsträckning om hur man ska få systemet att bli bättre. De som sitter i utredningen har påpekat att detta har tillkommit sent i diskussionerna, då man såg att det dök upp olika fall i bland annat medierna. Även organisationer som jobbar med dessa frågor har sett detta, och de insåg att det var någonting som var fel.

Det sorgliga i detta är att det utskottsinitiativ som togs av Alliansen, och som faktiskt stöddes av samtliga partier i riksdagen, och som ledde till ett tillkännagivande till regeringen inte har följts, alltså att denna utredning skulle få tilläggsdirektiv för att ta fram bra och understödda förslag på detta område. I utredningen satt ändå personer som redan var insatta och som redan hade tittat på systemet.

Nu verkar det som att regeringen själv sitter och mekar lite grann med detta. Bland annat ska man gå vidare och titta lite grann på det som handlar om att Migrationsverket har kommit på att det är någonting som är fel.

Detta visste vi för ett år sedan. Det har funnits ganska mycket tid att titta på det. Det bästa sättet att göra det hade varit att låta utredningen faktiskt titta på det. Då hade ni haft dessa förslag på bordet nu och kunnat lägga fram dem, så att de förhoppningsvis hade trätt i kraft före sommaren så att inte fler drabbas av detta.

Vi i Centerpartiet har också föreslagit en stopplag som skulle innebära att människor inte utvisas, så inte till exempel Kevin eller Spotify blir av med den personal som de är i så stort behov av att behålla medan dessa frågor rättas till.

Vi vet också att det inte är tillräckligt med det första förslaget, om man själv hittar dessa fel. Där hoppas jag verkligen att även förslagen om att Migrationsverket kommer att upptäcka saker som kan rättas till kommer att utökas med en möjlighet att även få en person att stanna ifall denna person har bytt arbetsgivare eller missat något som är svårt att rätta till, som att han eller hon har arbetat för mycket under sommaren.

Det finns många frågor att diskutera, och vi är öppna för att fortsätta att diskutera dem.

Anf. 40 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! När det gäller den senare delen, hur vi ska reformera arbetskraftsinvandringssystemet i denna del, är vi förmodligen överens. Vi hamnar nästan i en diskussion om huruvida vi skulle ha gett tilläggsdirektiv till den utredning som i praktiken var färdig. Jag tog emot den den 15 december, och jag tror att tillkännagivandet kom bara ett par veckor tidigare. Att träta om huruvida vi skulle ge tilläggsdirektiv till en sittande utredning som egentligen var färdig eller om vi skulle göra en ny översyn tycker jag kanske inte är världens största konflikt. Frågan handlar i grunden om i vilken riktning vi ska gå. Där tror jag, som sagt, att vi är överens.

Vid denna översyn tittar man också på sådana fall där människor har bytt arbetsgivare, vilket också är ett problem.

När det gäller den andra vågskålen ska vi hela tiden komma ihåg att vi inte får skapa ett system som bjuder in till ögontjäneri, som jag sa, det vill säga att man missbrukar systemet i hopp om att ingen ska komma på den som gör det. Det måste ändå finnas sådana säkerhetsgarantier som gör att detta handlar om icke uppsåtliga fel som är av mindre karaktär.

Min grundinställning är ändå att om man tar hit en person från andra sidan jorden, då måste man som arbetsgivare tänka till lite grann och se till att man har ordning och reda. Man måste se till att man till exempel har kollektivavtal och att man betalar rätt försäkring och ger rätt lön. Man tar på sig ett stort ansvar som arbetsgivare när man hämtar hit en människa från andra sidan jorden. Det måste man faktiskt kunna leva upp till. Där måste det också kunna ställas krav på arbetsgivarna att de faktiskt vet vad de gör.

Återigen: Om det handlar om icke uppsåtliga fel av mindre karaktär, då kan man i vissa lägen låta udda vara jämnt. Det är detta utrymme som vi i så fall ska skapa. I den grundfrågan tror jag att vi är överens.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 10 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 27 april

2016/17:474 Skillnaden i sysselsättning mellan inrikes och utrikes födda

av *Niklas Wykman* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2016/17:475 Friskvård för egenföretagare

av *Helena Bouveng* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2016/17:476 Situationen i Venezuela

av *Christian Holm Barenfeld* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:477 Framtiden för svensk biogas

av *Gunilla Nordgren* (M)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 27 april

2016/17:1289 Försvarets utökade skjutningar i Vättern

av *Johan Andersson* (S)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

2016/17:1290 Samarbetet med Kuba

av *Birgitta Ohlsson* (L)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2016/17:1291 Fångslade aktivister på Kuba

av *Birgitta Ohlsson* (L)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2016/17:1292 Initiativet Cuba Decide

av *Birgitta Ohlsson* (L)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:1293 Avsiktsförklaringen med Kuba

av *Birgitta Ohlsson* (L)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2016/17:1294 Gårdsförsäljning av öl och vin

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2016/17:1295 Järnvägsförbindelsen mellan Göteborg och Oslo

av *Lars-Arne Staxäng* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2016/17:1296 Övergrepp mot hbtq-personer i Tjetjenien

av *Hans Linde* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:1297 Svenskt stöd till arbete mot tortyr

av *Hans Linde* (V)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2016/17:1298 Fängslandet av oppositionella i Turkiet

av *Mia Sydow Mölleby* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:1299 Moderniseringen av lagen om ekonomiska föreningar

av *Ewa Thalén Finné* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1300 Saudiarabien i FN:s kvinnokommission

av *Tina Ghasemi* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:1301 Saudiarabien i FN:s kvinnokommission

av *Jenny Petersson* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:1302 Sveriges strategi för arbetet med kvinnors rättigheter i FN:s kvinnokommission

av *Kerstin Lundgren* (C)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

Prot. 2016/17:102

28 april

§ 12 Kammaren åtskildes kl. 11.29.

Sammanträdet leddes av talmannen.

Vid protokollet

LISA GUNNFORS

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Aktuell debatt om attentatet i Stockholm.....	1
Anf. 1 ADAM MARTTINEN (SD).....	1
Anf. 2 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	1
Anf. 3 BEATRICE ASK (M).....	3
Anf. 4 ADAM MARTTINEN (SD).....	5
Anf. 5 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP).....	7
Anf. 6 JOHAN HEDIN (C).....	8
Anf. 7 LINDA SNECKER (V).....	10
Anf. 8 ROGER HADDAD (L).....	11
Anf. 9 ANDREAS CARLSON (KD).....	12
Anf. 10 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	14
Anf. 11 BEATRICE ASK (M).....	15
Anf. 12 ADAM MARTTINEN (SD).....	16
Anf. 13 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP).....	17
Anf. 14 JOHAN HEDIN (C).....	18
Anf. 15 LINDA SNECKER (V).....	19
Anf. 16 ROGER HADDAD (L).....	20
Anf. 17 ANDREAS CARLSON (KD).....	21
Anf. 18 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	22
Anf. 19 BEATRICE ASK (M).....	23
Anf. 20 ADAM MARTTINEN (SD).....	24
Anf. 21 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP).....	24
Anf. 22 JOHAN HEDIN (C).....	25
Anf. 23 LINDA SNECKER (V).....	25
Anf. 24 ROGER HADDAD (L).....	26
Anf. 25 ANDREAS CARLSON (KD).....	26
Anf. 26 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	27
§ 2 Justering av protokoll	27
§ 3 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen.....	28
§ 4 Anmälan om ersättare.....	28
§ 5 Anmälan om kompletteringsval	28
§ 6 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	28
§ 7 Anmälan om granskningsrapport	29
§ 8 Svar på interpellation 2016/17:367 om medicinsk åldersbedömning.....	29
Anf. 27 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	29
Anf. 28 JOHANNA JÖNSSON (C).....	30
Anf. 29 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	31
Anf. 30 JOHANNA JÖNSSON (C).....	32
Anf. 31 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	33
Anf. 32 JOHANNA JÖNSSON (C).....	34
Anf. 33 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	35

§ 9 Svar på interpellation 2016/17:368 om arbetskraftsinvandring.....	35
Anf. 34 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	35
Anf. 35 JOHANNA JÖNSSON (C)	36
Anf. 36 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	37
Anf. 37 JOHANNA JÖNSSON (C)	38
Anf. 38 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	39
Anf. 39 JOHANNA JÖNSSON (C)	40
Anf. 40 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	41
§ 10 Anmälan om interpellationer.....	42
§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	42
§ 12 Kammaren åtskildes kl. 11.29.....	43

Prot. 2016/17:102
28 april
